NATIONAL LIBRARY
JUL 7 1971
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

6101(A)/16/17

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St. Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121: 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630. U.S.A.

WEDNESDAY, JUNE 2, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

44. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 2. JŪNIJS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs – Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7602. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7817. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5744. Redaktors Eiropā: V. SKULTĀNS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Būs arī lidojums no Zviedrijas

DV ZVIEDRIJAS NODAĻU DELEGĀTU SAPULCE JENČĒPINGĀ

Sapulce notika 24. aprīlī Tenhultā, Jenčēpingas tuvumā un tajā piedalījās 35 balstiesīgi delegāti. Delegātus apsveica Jenčēpingas DV nod. valdes priekšsēdis Alfreds Ķemme. Zviedrijas DV zemes valdes priekšsēdis Zemvairis Dzelme uzaicināja ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizgājušos biedrus. Rietumvācijas vanagu saimes vārdā sapulci ar rakstu bija apsveicis zemes valdes priekšsēdis Jānis Cīrulis.

DV CV loceklis Zviedrijā Roberts Šmitmanis ziņoja par DV CV pēdējo sēdi Minsterē, kā arī par nozīmīgo darbu, kas būs veicams daudzajās darba sēdēs DV 25 gadu jubilejas salidojuma laikā Toronto. Osvalds Freivalds ziņojumu papildināja ar informāciju, ka 25 g. jubilejas grāmata par DV darbu pagaidām vēl neiznāks, jo tās sastādīšana novēlojusies.

Dažādu pasākumu atbalstam izmaksātas 4384 kr., bet aprūpei Zviedrijā un Dānijā — 550 kronu. Sadarbība ar DV CV un citu zemju valdēm bijusi laba. Sevišķi jāpiemin ASV, Anglijas, Kanadas un Vācijas zemju atbalsts latviešu karavīru aizstāvēšanā. Pateicoties Zviedrijas latviešu sabiedrības atsaucībai pieauguši DV kopīgie līdzekļi Zviedrijā. Pie informācijas darba ziņojuma O. Freivalds izteica vēlamību rakstus par DV darbību Zviedrijā sūtīt arī laikrakstam „Latvija Amerikā".

Imants Freimanis minēja vajadzību sniegt ziņas par jaunākiem notikumiem redaktoram Skultānam Madrides raidītāja latviešu valodas raidījumu vajadzībām.

Latviešu nacionālā fonda Skandinavijā darbības atreferējumā O. Freivalds pieskārās arī pagājušā gada izdevibai vairākkārt nosūtīt grāmatas uz Latviju bez mūsu dzimtenes apciemotāju līdzdalības. Drīzumā iznāks O. Freivalda sastādīts raksts par baltiešu sūtniecību atņemšanu Stokholmā, kas balstīsies uz sūtņa Salnā dienas grāmatas izvilkumiem, igauņu sūtņa Lareteja dokumentiem un arī lietuviešu materiāliem. Izdevuma nosaukums būs „Zviedrijas un Baltijas valstu okupācija". Vislabākā sadarbība LNF ir bijusi ar DV visā pasaulē, pie kam no Austrālijas saņemts pat 10.000 kronu informācijas, kas tiek virzīta uz Latviju.

Sakarā ar DV 2. globālajām dienām Toronto, tika sniegta informācija, ka ir iespējams piedalīties lidojumā no Arlandas uz Ņujorku. Izlidošana 13. jūnijā, atgriešanās 6. jūlijā. Lidojuma maksa 1150 zviedru kronas.

Vēlēšanu sākumā sapulce no nodaļu izvirzītiem pārstāvjiem aizklātā balsošanā, kāda bija arī visām sekojošām vēlēšanām, ievēlēja Teodoru Dzediņu no Gēteborgas arī turpmāk par goda tiesas kollēģijas priekšsēdi.

Par valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo, Zemvairi Dzelmi, tāpat ievēlēja līdzšinējo vicepriekšsēdi Rūdolfu Jurjaku. Pēc tam ievēlēja vēl 7 valdes locekļus, amatus sadalot sekojoši: sekretāri Francis Malnačs un Vija Freimane, informācijas nozares vadītājs Jānis Vikmanis, biedrzinis Roberts Šmitmanis, kasiere Rasma Upmale, iekšējās palīdzības nozares vadītājs Alfrēds Ķemme, ārējās palīdzības nozares vadītājs Daumants Klāve un jaunpieaicinātais un sapulces apstiprinātais šausanas nozares vadītājs Laimonis Landmanis.

Pie budžeta pieņemšanas pārrunāja uzkrāto līdzekļu pieļaujamo izlietošanu un uz kādiem noteikumiem. Vienojās tos aizkart vienīgi latviešu interešu, latviešu karavīru labās slavas un pašas šīs zemes DV organizācijas aizstāvēšanai. Sakarā ar Dienvidslavijas sūtņa Zviedrijā nogalināšanu, ko izdarīja organizētie kroāti, gaidāma Zviedrijas valdības nelecietība arī pret citām trimdinieku grupām un to eksistenci vispār. Tā kā DV jau vairākas reizes no komūnistu un to simpatizētāju puses bez iemesla apzīmēti par „ekstrēmistiem", tad var rasties lieli izdevumi, lai nosargātu un aizstāvētu mūsu pastāvēšanu pašreizējā veidā, neizslēdzot smagu tiesas procesu. Pieņēma 1971. darbības gada budžets ar 13.200 kr. ienākumos un izdevumos.

Nākošā delegātu sapulce paredzēta Upsalā.

I. N.

JŪNIJA SAULĒ UN VĒJOS

Foto: Aleksandrs Kalniņš

Miris igauņu lietvedis Lielbritanijā

Sestdien, 8. maijā igauņu saimi Lielbritanijā un citus baltiešus un apspiesto tautu pārstāvjus pārsteidza ziņa, ka rīta agrumā miris Igaunijas lietvedis Anglijā Ernests sarepera, pēc operācijas Sv. Džordža slimnīcā.

Ernests Sarepera bija dzimis Tērbatā, Igaunijā. 1906. gada 23. jūlijā. Beidzis Tērbatas universitātes tieslietu fakultāti un visu savu mūžu veltījis darbam Igaunijas diplomātiskajā dienestā. Ārlietu ministrijas darbā viņš iestājies kā atašejs jau 20 gadu vecumā — 1926. g. 1. septembrī. Pildījis dažādus amatus ministrijā un piecus gadus darbojies par otro sekretāru sūtniecībā Maskavā. 1935. gadā atkal atgriezies ārlietu ministrijā, kur viņam uzdeva pārzināt konsulāro biroju. Reizē ar to Sareperu iecēla par administrātīvā departamenta direktoru un protokolšefa pastāvīgo palīgu; šai postenī viņš darbojās divus gadus. 1936. gadā viņu iecēla par juridiskā departamenta direktoru.

Pildot viņam uzdotos pienākumus, Sareperam nācās daudz braukt uz ārzemēm, sarunās par dažādiem saimnieciskiem līgumiem. 1938. gadā viņš kopā ar ārzemju tirdzniecības departamenta direktoru ieradās Ankarā un piedalījās sarunās par tirdzniecības līgumu ar Turciju, tāpat Sofijā viņš kārtoja savstarpējās norēķināšanās līgumu ar Bulgariju. Tai pašā gadā Sarepera ieradās speciālā misijā Budapestā uz sarunām ar Ungārijas valdību par laukstrādnieku ievešanu Igaunijā, kur, tāpat kā Latvijā, tai laikā bija liels laukstrādnieku trūkums. Latvija toreiz ieveda daudz laukstrādnieku no Polijas.

Otra pasaules kaŗa pašā sākumā 1939. gada 1. septembrī Ernestu Sareperu iecēla par padomnieku Igaunijas sūtniecībā Londonā. Šai postenī viņš darbojās līdz sūtņa Augusta Tormas nāvei šāgada 12. martā, kad pārņēma sūtniecības vadību kā lietvedis.

Cieša un draudzīga vienmēr ir bijusi Ernesta Sareperas sadarbība ar Baltijas valstu diplomātiem — mūžībā aizgājušiem sūtņiem K. Zariņu un Baluti un tagadējiem pārstāvjiem — Latvijas lietvedi T. V. Ozoliņu un Lietuvas lietvedi V. Balicku, tāpat ar baltiešu sabiedriskajiem darbiniekiem. Sarepera un viņa dzīvesbiedre palaikam ieradās Londonas latviešu sarīkojumos un vietējā latviešu sabiedrībā bija labi pazīstams un ieguvis tādu pat popularitāti kā igauņu saimē. Ernests Sarepera bija Fraternitas Estica filistrs

Aizgājēju izvadīja pēdējā gaitā 12. maijā no Sv. Pētera baznīcas uz Gunnersbery kapsētu, Londonas rietumdaļā.

Izvadīšanas dievkalpojumu baznīcā vadīja prāv. J. Tauls. Dievkalpojums beidzās ar Igaunijas valsts himnu, ko uz ērģelēm atskaņoja komponists Alberts Jērums. Pēc izvadīšanas sēru viesi bija aicināti Igaunijas sūtniecībā Londonā. Aizgājējs bija pēdējais Igaunijas sūtniecības darbinieks diplomātu sarakstā Lielbritanijā.

Uz Sareperas izvadīšanu no Ņujorkas bija ieradies igauņu diplomātiskā dienesta šefs Jaaksons, bet no Madrides Igaunijas diplomātiskais pārstāvis Spānijā Rauds. Pieņemšanas laikā Igaunijas sūtniecībā uz apspriedi pulcējās Baltijas valstu diplomātiskie pārstāvji: no igauņiem Jaaksons un Rauds, no Latvijas — lietvedis T. V.Ozoliņš un Lietuvas lietvedis V. Balickas.

No latviešiem izvadīšanā piedalījās LNPL prezidija locekļi J. Andrups un M. A. Zariņa, prāvests R. Mužiks, Londonas Avīzes redaktors P. Prieditis un Henrieta Zariņa.

Kas paslēpts vārdā

Piektajā gadskārtējā UBA - BATUN sanāksmē, kas notika 8. maijā Hotel New York telpās Ņujorkā, kā jau jubilejas reizē, runātājiem dažkārt iznāca pieskarties organizācijas nosaukumam. Ķīnas sūtnim pie Apv. nācijām Danielam Jūtangliu par to iznāca vesela apcere. Angļu valodā vārds „appeal" nozīmē lūgumu, pārsūdzību un arī. . . pievilcību. Viņa ekselencei organizācijas nosaukums „United Baltic Appeal" likās — pievilcīgs. Viņš to sadalīja pa vārdiem un analizēja. „United" — vienots, pretstatā sašķeltam, jau pats par sevi šķita pozitīvs jēdziens. Pēc viņa domām pasaule šodien par daudz sašķēlusies. „Šķelšanās ir slimība, bet apvienošanās — tās dziedinātājas zāles," viņš teica. „Baltic", šo vārdu dzirdot, atmiņā nāk baltiešu tautu varonības pilnā vēsture, to kultūra, izturība un ciešanas zem padomju tirannijas. Un beidzot apzīmējums „Appeal", ievērojamajam diplomātam liekas augstāka komūnikācijas forma par, teiksim, apzīmējumu „Demand" (pieprasīt); jo, lai apelētu, vajadzīga saprātīga, pārdomāta rīcība, īstā pavelda pazemība un arī daudz drosmes. Bez tam apelācija vēršas pie adresāta augstākajiem instinktiem.

Otra apcere par nosaukumiem iznāca Dr. U. Bluķim viņa pārskatā par organizācijas darbu, kas saistās ar Apv. nācijām. aLi šī nozare nepazaudētu savu prīmāro nozīmi pārējo, organizācijas eksistencei nepieciešamo, darbu jūklī, pagājušā gada sapulce pat nodibināja atsevišķu departamentu, nosaucot to par „permanento komiteju Apv. nāciju diplomātu apmeklēšanai". Sekojošās pārrunās ar UBA prezidentu Dr. H. Ainso gan noskaidrojās, ka šis departaments jānosauc savā sākotnējā vārdā par „BATUN (Baltic Appeal to the United Nations), kas iesākumā bija visas organizācijas nosaukums, kamēr inkorporēšanās noteikumu dēļ to vajadzēja mainīt uz „UBA, Inc.".

Tā nu, pēc piecu gadu smaga darba un daudz dažādiem pārdzīvojumiem, UBA piektās gada sapulces dalībnieki beidzot sāka izprast, kas viņi īstenībā ir.

Sapulcē atklājās arī citi fakti par šo organizāciju. Financiālā krize, kas bija tik manāma pagājušo gadu, tagad pārvarēta. Nākamā gada budžets paredz ne tikai iet plašumā attieksmē uz baltiešu sadarbību un dziļumā iepretim Apv. nāciju darbam, bet arī tāda liela projekta uzsākšanai kā „Baltiešu brīvības nama" iegādi Ņujorkā, ar pietiekami daudz telpām birojiem un sanāksmēm tām organizācijām, kas pasākumā piedalītos, kā arī piemērotu zāli baltiešu mākslas izstādēm.

Darba sēdi atklāja valdes priekšsēdis K. Miklas, kam sekoja prāv. N. Trepšas vadīta lūgšana. Sapulce ievēlēja 3 priekšsēžus: mons. J. Balkūnas, O. Balodi un R. Virkmā, un trīs sekretārus: Helēni Miklasu, Aivaru Paegli un Jutu Virkmā. Diāna Krosa (Cross) vadīja balsošanas zīmju skaitīšanu, bet Andres Jiriado bija rezolūciju komisijas priekšsēdis.

Dr. Heino Ainso, UBA prezidents, ziņoja par pagājušā gada darbību, kā ievērojamākos panākumus minot baltiešu festivālu Priedainē. Šādi sarīkojumi rada iespēju baltiešiem bez vecuma, kārtas un sociālā stāvokļa atšķirības iepazīties ar kaimiņu tautu kultūru un tradicijām. Baltiešu kolonijām viscaur pasaulē derētu sekot šim rosinošajam piemēram. Tālāk viņš minēja baltiešu sanāksmi pie Apv. nācijām pagājušā gada 18. oktobrī, kas sevišķi izcēlās ar aizrautīgu jaunatnes piedalīšanos un pēdējā laikā izkopto tieksmi iesniegumus vot profesionāli un pamatīgi, kā to rāda kaut vai t. s. „Ženēvas Apv. nāciju diplomātiem sagataakcija" — baltiešu delegācijas darbība Apv. nāciju Cilvēku tiesību komisijas 27. gadskārtējās sanāksmes laikā Šveicē. Runājot par amerikāņu preses iekaŗošanu, viņš atzīmēja, ka katrs, kas pēdējā laikā lasījis laikrakstu The New York Times, būs manījis ievērojamu pārmaiņu šī izdevuma nostājā attieksmē uz Baltijas problēmu. „Baltieši nu ir — ziņas", kā Dr. Ainso teica.

UBA - BATUN ieskaitīta to organizāciju vidū, kam ASV nodokpat kā skolām, baznīcām un labdarības iestādēm. Dr. Ainso aicilu pārvalde piešķīrusi atlaidi, tānāja lielus un mazus ziedotājus ievērot, ka viņi drīkst savus ziedojumus atskaitīt no ienākumiem nodokļu listē, tā palīdzot paši sev un arī, protams, baltiešu kopīgajiem centieniem. Pagājušā gadā UBA biedru skaits audzis par 141, kamēr ziņu biļetenu abonentu skaits dubultojies. Izdotas 7 publikācijas. Ikdienas darbs birojā turpinājies, darbvedei strādājot 10 — 18 st. dienā, 3341 darba stundas. Pag. g. no biroja izsūtītas 24.442 vēstules — caurmērā 97 dienā.

Kasieris I. Rupners nolasīja financu pārskatu. Pagājušā gadā ieņemts 18700, izdots 18.200 dolaru. Jāatmaksā aizdevums 330 dol. apmērā. Baltiešu sanāksmes pie Apv. nācijām pagājušā gada 18. okt. rīkošanai izdoti 400 dol. vairāk kā ieņemts. Revīzijas komisijas ziņojumu nolasīja O. Balodis.

Nākamā gada budzetu noteica uz $18.200. Paredzēti trīs jauni posteņi: dokumentācijai (500 dol.), biroja maīnu iegādei (600 Bez tam tika ierosināts algot daļēja laika darbinieku lietuviešu tulkojumiem.

Pēcpusdienā Dr. U. Bluķis, kas vada darbu sakarā ar Apv. nācijām, ierosināja trīs projektus: 1) izveidot programmas jauno un apmainīto sūtņu apciemošanai Apv. nācijās; 2) panākt otra baltiešu korespondenta akreditēšanu pie Apv. nācijām, lai nodrošinātu labāku Apv. nāciju darba pārskatāmību, un 3) sistēmatizēt un izstrādāt akciju cilvēka tiesību jautājumos. Pēdējais priekšlikums prasīs visvairāk darba, jo tur vajadzīgas pamatīgas priekšzināšanas, informātīvu rakstu sagādāšana par atsevišķiem cilvēka tiesību darba punktiem, un cilvēka tiesību neievērošanas gadījumu okupētajās Baltijas valstīs savākšana. Projektā paredzēts, ka daļu šī darba veiktu grupas ārpus Ņujorkas,.

Prāv. N. Trepša runāja par baltiešu sadarbību, nobeidzot ar ierosinājumu gādāt, lai šie centieni pastiprinātos viscaur pasaulē. „Atskatoties jākonstatē, ka daudzi kopīgi veiktie pasākumi

(Beigas 8. lpp.)

Amerikas latviešu 5. dziesmu svētku nozīme. To darinājis gleznotājs-architekts Rūdolfs Āboliņš. Svētki notiks 1973. gadā Klīvlendā.

Čechoslovaku komūnisti apsūdz partijas vadību

Pad. savienības komūnistu partijas vadītājs Brežņevs ieradās Prāgā 24. maijā, lai piedalītos Čechoslovakijas komūnistu partijas 14. kongresā. Brežņevu pavadīja Ukrainas komūnistu partijas vadītājs Pjotrs Šeļests un citi padomju pārstāvji. Viņus sagaidīja un apsveica čechoslovaku komūnistu partijas pirmais sekretārs Gustavs Husaks un partijas prezidija 11 locekļi. Kongresu atklāja 25. maijā, lai oficiāli atzītu un apzīmogotu Varšavas pakta valstu invāziju Čechoslovakijā 1968. gada augustā, ko pasaules acīs attaisnoja ar ierobežotu suverēnitātes teoriju, kas Rietumos pazīstama kā Brežņeva doktrīna.

Maskavai uzticīgie Čechoslovakijas komūnisti jau izteikuši Pad. savienībai pateicību par agrākā partijas vadītāja Aleksandra Dubčeka reformu apspiešanu, bet partijas kongress, komūnistu visaugstākā sanāksme, ir vienīgais iestādījums, kas pilnvarots dot noteiktu „analīzi" par Dubčeka laiku, invāziju un citiem notikumiem, kopš Čechoslovakijas komūnistu partijas 13. kongresa 1966. gadā. Sagaidāms, ka kongresā pieņems arī jauno saimnieciskās piecgades plānu, kā arī ievēlēs jauno centrālkomiteju.

Kad Pad. savienības un pārējās delegācijas ieradās Čechoslovakijā, Rietumu ziņu aģentūras Prāgā saņēma mašīnrakstā rakstītu protesta vēstuli, kuŗā apsūdzēti kongresa delegāti, kas nav demokrātiski ievēlēti, un ka viņi nevar reprezentēt Čechoslovakijas komūnistus, ne arī tautas vairākumu. Protesta vēstule nav parakstīta, bet piezīmēts, ka tā rakstīta „pusmiljona čechu un slovaku komūnistu vārdā", kas padzīti no partijas vai izsvītroti no partijas sarakstiem pēc 1969. gada aprīļa, kad Husaks pārņēma vadību. Partijas vadība apsūdzēta par atgriešanos pie 1950. gada metodēm un par valsts suverēnitātes pilnīgu zaudēšanu. „Mēs protestējam pret tagadējo valdību, kas runā un rīkojas komūnistu, strādājošo masu un visas Čechoslovakijas tautas vārdā," teikts protestā. Šie vadoņi nav iecelti ar tautas gribu, nedz arī ar strādājošās šķiras gribu, bet valda pretēji mūsu gribai."

Eiropas komūnistu partiju vadītājus — Ungārijas Janu Kadaru, Austrumvācijas Erichu Honekeru un Polijas Edvardu Gīreku — sagaidīja Husaks un Čechoslovakijas prezidents Svoboda. Eiropas komūnistu vadoņi ieradās Čechoslovakijas komūnistu partijas kongresā, lai apspriestos par Austrumu un Rietumu kaŗaspēka samazināšanu Eiropā, padomju komūnistu partijas vadoņa Brežņeva vadībā. Brežņevs bija tas, kas nesen ierosināja Rietumus apspriesties par armiju atvilkšanu. Čechu avoti minēja par iespējamo Austrumu - Rietumu konferenci šajā jautājumā, kas būs galvenais temats Brežņeva sarunās ar komūnistu vadoņiem kongresā, ko atklāja 25. maijā Prāgas kultūras centrā.

Aktuālais

14. jūnija nakts nav vēl beigusies

Pad. savienība mūsu zemē izdara vēl līdz šim nepieredzētu pārkrievošanas procesu. Okupētajā Latvijā tiek iepludinātas milzīgas krievu masas. Nekad vēl Latvijas vēsturē, izņemot Jāņa Briesmīgā laiku Vidzemē, mūsu tautas iznīcināšanas process nav sasniedzis tādu kulmināciju kā šodien.

Mūsu pienākums, brīvajās zemēs dzīvojošiem latviešiem, savas tautas un sirdsapziņas priekšā, darīt iespējamo, lai brīvās pasaules domu noskaņotu pret mūsu tautas iznīcināšanu okupētajā Latvijā.

Tuvojas 14. jūnijs, kas mums atgādina pirmās lielās latviešu deportācijas. Šai sakarā tiek izdarīta ziedojumu vākšanas akcija, lai sekmīgāk varētu cīnīties pret mūsu tautas iznīcināšanu.

Atbalstīsim šo akciju, nežēlojot līdzekļus un savu darbu, cīņā pret mūsu zemes okupantiem!

O. Ieviņš,
DV KV ārējās informācijas daļas vadītājs

Nikolajs Lideks

Aiz dzelondrātim

(1. turpinājums)

Mežā pie Dānavas nu bijām atstāti paši savā ziņā. Sardzes nekādas nebija. Bija gan noteikts rajons, kuŗa robežas nedrīkstēja atstāt. Visa apkārtne bija pilna ar kapitulējušās vācu armijas kaŗavīriem. Ar tiem bija pieblīvēti visi ciemi un meži. Pavisam bēdīgi bija ar uzturu. Devas bija tik smieklīgi mazas, ka par paēšanu nebija ko domāt. No vietējiem iedzīvotājiem arī nekā nevarēja nopirkt. Ja tiem bija kas pārdodams, tad labāk pārdeva saviem kaŗavīriem nekā sveštautiešiem. Lasījām nātres, balandas, skābenes ur citas zāles, no kuŗām gatavojām viru, lai kaut cik apmānītu vēderu. Laiks pieturējās vēss, bieži lija lietus. Mūsu apmešanās vieta bija skābaržu mežā, kur jau siltās dienās bija vēss kā pagrabā bet aukstajās pavisam nepatīkami. Kopā ar badu viss tas ietekmēja mūsu garastāvokli. Bēdīgi bija arī ar ūdeni, jo tuvumā nebija ne upes ne ezera. To nevarēja dabūt arī no tuvējo māju akām. Ēdiena gatavošanai ūdens bija jānes no liela attāluma. Par mazgāšanās iespējām nebija ko runāt.

Kādā dienā pie mums ieradās plkv. Krīpens, kādreizējais mūsu pulka komandieris austrumu frontē. Viņš bija uzņēmies visu latviešu kaŗavīru vadību, pulcinādams tos vienā divizijā pie Putlosas. Pulkvedis bija parūpējies, lai arī mūsu pulku pārvietotu uz Putlosu, kas atradās apm. 30 km attālumā. 21. jūnijā mēs uz turieni arī pārgājām. Putlosā priekšā bija jau ap 8000 mūsu kaŗavīru. Nāca klāt vēl jauni. Salasījās pavisam pie 12.000 vīru. Vācu armijai te bija atradies apmācību laukums. Lielākā daļa kaŗavīru bija novietoti pa mežiņiem. Ēkās mita tikai divizijas štābs un saimniecības vienības. Mūsu apmešanās vieta bija tā sauktais Veinberga kalns, noaudzis ar sīku mežu. Tuvumā bija jūrmala, tā kā vismaz par mazgāšanos nebija jābēdā.

Uztura apstākļi te bija labāki kā iepriekšējā vietā, kaut arī par kārtīgu paēšanu nebija ko domāt. Biju tā novārdzis, ka grūti bija aiziet līdz divizijas štābam, kas atradās apm. 3 km attālumā.

Te jau bija nodibināti sakari ar ārpasauli. No pazīstamiem kaŗavīriem dabūju zināt, ka mani piederīgie laimīgi izbēguši no boļševikiem un uzturoties kaut kur angļu zonā. Atlika tikai noskaidrot vietu.

Kaŗavīrus sāka apmeklēt viņu piederīgie, kam tādi bija tuvumā, vai arī sūtīja sainīšus caur LSK Lībekā. Civilie bēgļi, kuŗi tika novietoti nometnēs, bija apgādāti samērā labi un varēja palīdzēt kaŗavīriem. Diezgan bieži šeit viesojās Lībekā un apkārtnē dzīvojošie latviešu mākslinieki, sniegdami vērtīgus priekšnesumus. Nekādas apsardzības nebija un satiksme ar ārpasauli ritēja bez sevišķiem traucējumiem.

Pārejot uz šejieni mūsu pulka tiesliet u virsnieks bija „piesitis pēdu". Mani aicināja pārņemt šo amatu, kam arī piekritu. Darba bija diezgan daudz, jo sakarā ar trūcīgo pārtiku bieži notika zādzības un tamlīdzīgas lietas. Bez tam aizvadītie kaŗa gadi bija atstājuši nelabvēlīgu iespaidu uz vienu otru vājāku raksturu. Visumā tomēr jāsaka, ka mūsu zēni izturējās disciplinēti.

Stipri plauka spekulācija un maiņtirdzniecība. No vāciešiem kas strādāja Putlosas noliktavās varēja dabūt pirkt it visu. Saprotams, ka viss tas bija nozagts no mūsu pašu gūstekņu niecīgajām uzturdevām un maksāja pasakainas cenas. Tā piemēram pusotra kilograma rupjmaizes kukulītis sākumā maksāja 200 vācu marku, bet vēlāk cena noslīdēja uz 80. Pie mūsu nometnes noorganizējās „tirdziņš", kur vakaros pēc jundas pulcējās visi, kas vēlējās ko pirkt, pārdot, vai mainīt. Augstākā priekšniecība uz šiem darījumiem skatījās „caur pirkstiem".

Kam bija piederīgie, vai labi paziņas tuvumā un kas dabūja privātas drēbes, tie „piesita pēdu", t.i. aizbēga. Divizijas vadības uzskats bija pret šādu rīcību, arī lielās daļas virsnieku. Taču nekādus šķēršļus aizejošiem kaŗavīriem nelikām. Vēlāk tomēr izrādījās, ka šis uzskats nav bijis pareizs.

Ap jūlija vidu saņēmu vēstuli ar sainīti no sievas. Abas ar meitu atradās „Saules" nometnē Gēstachtā. Ap to pašu laiku sāku saņemt sainīšus arī no citiem veciem paziņām un radiem, tā kā no bada biju paglābts un varēju arī pacienāt vienu otru draugu, kam nebija tāda laime kā man.

Dzīvojam paštaisītās būdās, mežā uz Veinberga kalna. Mana „dzīvokļa" biedrs bija ltn. Vanagelis, ar kuru labi sapratāmies. Ap puskilometru no mums bija jūrmala. Pieturējās pa lielākai daļai vēss un lietains laiks, tā kā no peldēšanās priekiem maz kas sanāca. Bieži gājām uz kaŗavīru kino uz Putlosu. Tika organizēti dažādi kursi — šoferu, angļu valodas un citi. Sportisti uzsāka savas nodarbības. Divizijas štaba informācijas daļa sāka izdot dienas laikrakstu „Laika Griežos", kas gan tika izlaists tikai nedaudz eksemplāros ar rotatora palīdzību. Pāris reizes mūs apmeklēja kādi angļu ģenerāļi, kuŗi gan neko mūs interesējošu nepateica un vispār ar mums daudz runāt negribēja.

Klīda dažādākās baumas, vienas par otru fantastiskākas. Taču neviena no tām neistenojās. Mūs interesēja galvenokārt mūsu stāvokļa noskaidrošana, un par to tad arī visvairāk tika baumots. Visi cerējām, ka mūs vai nu laidīs brīvībā, vai iesaistīs angļu dienestā. Nenotika ne viens, ne otrs.

Tūlīt pēc mūsu ierašanās Putlosā nāca uzaicinājums pieteikties tiem, kas vēlas atgriesties dzimtenē. No visas divizijas tādu salasījās ap 300. Viņus novietoja atsevišķā nometnē, virs kuŗas plīvoja sarkanais karogs. Nevarēdami sagaidīt, kad vedīs projam, visi šie „paradīzes" meklētāji kādu nakti nometni bija atstājuši un pazuduši. Šo vīru vidū atradās arī kāds ārsts un vēl otrs virsnieks — leitnants, par kuŗu zināja stāstīt, ka viņš iepriekšējā ziemā Pomerānijā pats sevi ievainojis. Ārsts noticējis, ka noticis nelaimes gadījums un nosūtījis pie pārējiem ievainotiem.

Augusta beigās lielā steigā tika izdarīta mūsu reģistrācija. „Apstākļu pazinēji" saskatīja noteiktu nolūku mūsu atvaļināšanai. Taču šī reģistrācija bija izdarīta gluži citam nolūkam, par kuŗu mums toreiz nebija ne jausmas. Būtu mēs nojautuši, kas mūs sagaida, laikam gan neatrastos neviena, kas nebūtu „piesitis pēdu".

Tūlīt pēc šīs reģistrācijas mums paziņoja, ka tiksim pārvietoti uz citurieni, kur mums būs labas, piemērotas telpas un visu tik ļoti gaidītā un slavētā „angļu apgāde". Beidzamā laikā mūsu apgādes stāvoklis gan bija nostabilizējies. Bija iespējams kaut ko sagādāt arī „no malas". Saņēmām arī 2 cigaretes dienā.

31. augustā mūsu pulks un daļa no 33. pulka, kopskaitā 2000 vīru, tika pārvietoti uz Oldenburgu (Holšteinā), kur caurlaides nometnē pavadījām vienu dienu. 1. septembrī sēdāmies vilcienā, lai brauktu uz jauno apmešanās vietu. Kā gala mērķis tika minēta kāda vieta Holandes pierobežā, taču tuvāk par to neviens neko nezināja. Kopā ar mums brauca divizijas komandieris plkv. Krīpens un daļa divizijas štaba. Braucām cauri Lībekai, Hamburgai, Brēmenei, Minsterei. Tad vilciens ieripoja Holandē un cauri tai — tālāk Beļģijā.

Kā Holandē, tā Beļģijā mūs sagaidīja naidīgi. Uz mums svieda akmeņus, rādīja dūres un nažus. . Kaut gan pie vilciena bija izkārts Latvijas karogs, mūs noturēja par vāciešiem, jo bijām vācu uniformās. Tās nepārprotami liecināja par to, cik lielu naidu vācieši bija iemantojuši pie šīm tautām, bet tikpat nepārprotami arī liecināja, uz cik augsta kultūras līmeņa atradās šīs Vakareiropas tautas.

3. septembŗa pievakarē vilciens apstājās Cēdelgēmas stacijā un mums pavēlēja izkāpt. Priekšā bija bruņota angļu sardze, kuŗai bija sevišķs prieks bļaustīties, vicināt rundziņas un ar tām „paglaudīt" viena otra mūsējā muguru. Virsniekus tūlīt atdalīja no kareivjiem un ar lielu steigu trenca projam. Lielākā daļa manu personīgo mantu atradās kādā maisā, kopā ar kancelejas papīriem. Nepaspēju to līdzi paņemt, ne arī nodot ziņnesim. Sargi skubināja taisīties ātrāk projam, drošinādami, ka atstātās mantas nekur nepazudīšot, jo tās vedīšot ar mašīnu. Savas mantas nekad vairs neredzēju...

(Nobeigums sekos)

LATVIJA

44. N-RS. TREŠDIENA, 1971. G. 2. JŪNIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Siders, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $6.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu.

Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VĒL CIEŠĀKU SADARBĪBU

Ziņojumā par Amerikas latviešu palīdzības fonda gadskārtējo pilnvarnieku sapulci „Latvija Amerikā" („—be" rakstā) minēti tie paši skaitļi un arī teksts, kāds iesūtīts arī citā laikrakstā, kādēļ rodas jautājums, vai raksta autors personīgi kongresā piedalījies, vai vienkārši saņēmis LPF piesūtītu gatavu pārskatu ievietošanai laikrakstā. Šādi līdzīgi pārskati laikrakstos parādījušies jau vairākus gadus.

Par to, ka fonds ir ļoti nozīmīgs un vajadzīgs, domstarpību nevarētu būt. Palīdzības darbs ir bezgala plašs un atšķirīgs, it sevišķi šai zemē. Tādēļ aizvien tiek meklēti jauni ceļi, labāka izpratne, ar jo lielāku interesi darba veikšanā. Turpat 20 gadu darbības laikā fonda vadība bijusi nodarbināta ar jaunu savu nozaŗu veidošanu, maksājumu likmju pārkārtošanu, izdevīgāku naudas ieguldījuma veida meklēšanu. Gluži tāpat to dara ASV lielās apdrošināšanas sabiedrības, kuŗu pamatā nav tiešais palīdzības darbs. Vai LPF būtu jākopē šo sabiedrību darbības veidus, ir cits jautājums.

Nav tomēr dzirdēts, vai lasīts mūsu laikrakstos, ka fonda pilnvarniekiem vai valdei būtu bijusi kāda ciešāka saskare vai sadarbība ar saviem dalībniekiem — maksātājiem, izņemot sekošanu vai laikā tiek iesūtītas mēnešmaksas un salīdzinātas slimības izmaksas saskaņā ar fonda noteikumiem. Tie būtu publicējami arī laikrakstos vai sludinājumos, lai novērstu pārpratumus, ja tādi rastos noteikumu pilnīgas nepārzināšanas dēļ. Vai nebūtu ieteicams fonda vadībai uzturēt ar dalībniekiem ciešākus sakarus, līdzīgi tam, kā to ar labiem panākumiem dara LNAK Kanadā, ALA Amerikā un citas organizācijas, tādējādi rodot dziļāku sadraudzību visai mūsu kopībai.

Kārlis E. Apinis,
Battle Creek, Mičigenā

★

VĒSTULE NĀKOTNE 70 DARBINIEKIEM

Vēlu, ļoti vēlu gadījās izlasīt Ritas Āpšes vēstuli vecākajai paaudzei šā laikraksta 20. marta numurā. Pēc tam vēl šis un tas kavēja atbildēt.

Toreiz, kad beidzās Dziesmu svētki ar Nākotne 70 nedēļu ievadā, gribēju rakstīt prezidijam un pateikties par visu redzēto, dzirdēto un paveikto. Taču nekur nevarēju atrast adresi. Varbūt tiešām būtu bijis grūti atrast arī piemērotus vārdus, lai izteiktu to, ko sajutu. Šī nedēļa pagāja kā citā pasaulē. Vislielākais prieks bija par to, ka darītāji bija mūsu jaunieši. Jāatzīstas, ka vienu otru reizi piegāju pie informācijas galda bez īstas vajadzības, tikai lai papriecātos par darbinieku laipnību, par tīšo latviešu valodu, par lielo darba prieku, kas visus vienoja un ko, liekas, nevarēja nesajust neviens, kam tur bija darīšanas. To pašu vēroju arī katrā citā sarīkojumā un vietā, kur vien iznāca būt. Pa visu nedēļu nedzirdēju nevienu vienīgu angļu vārdu. Varēja tikai pabrīnīties, cik labi paveikts viss milzīgais organizātoriskais darbs. Šī nedēļa parādīja, ka esam visi viena saime, gan jaunie, gan vecie, gan vidējie, ka nav nekādu plaisu, ka mums ir paaudze, kas var turpināt vecās paaudzes darbu un kas dažā labā ziņā to jau pāraugusi Par to var tikai priecāties!

Ja nu tomēr bija gadījušies arī sarūgtinājumi, žēl, bet tas tā ir bijis un laikam arī būs, ka tas, kas kaut ko dara, nevar izbēgt no kritikas. Jaunajai paaudzei, kas daudz jau var un prot, atliek tikai norūdīt sevi un tāpēc neatiet malā. Tas pieder pie sabiedriska darbinieka rutīnas, arī daža negulēta nakts, daža rūpe un sāpe. Ja dažviet kritika varbūt ir pelnīta, tas ir tikai dabiski. Tas, kas nekad nekļūdās, arī nekā nepadara. Liels ir tikai tas, kas kļūdu no klupšanas akmeņa pārvērš pakāpienā. Vēl vairāk kritikas parasti saņem nepelnīti. Tas ir cilvēka dabā — kritiku izteikt skaļi, bet labos vārdus un domas izdomāt klusībā.

Lilija Blūma, Toronto

★

„PACELSIM TAISNĪBAS KAROGUS"

Ar šādu virsrakstu „Latvija Amerikā" 17. aprīļa n-rā lasāma A. Puķīša vēstule, aicinot atklāt komūnistu noziedzības. Tiem, kam ir nevainojamas angļu valodas zināšanas, nepieciešamie dati, arī kāds sabiedrisks amats, vai akadēmisks grads, būtu jāuzmana reizes, kad to varētu darīt un tad nekavējoši reaģēt. Tā dara Tedis Zieriņš un prof. A. Berķis ASV. Nupat noklausīta ziņa pa radio, ka Trudo aizvests Noriļskas apskatei, kur esot paveikti izbūves brīnumdarbi.. Bet ka Noriļskas izbūvei līdz nāvei nomocīti desmitiem tūkstošu komūnistu sadzīto bezpalīdzīgo cilvēku, tas aizmirsts. Vairāk kā 90 miljonu cilvēku pazudināti tikai tādēļ, lai daži tūkstoši padomju un ķīniešu ļaundaru nezaudētu varu, un simtiem miljonu sūri strādā, lai šī ļaundaru saujiņa gūtu iespēju uzlikt važas arī vēl brīvajai cilvēces daļai. Vai mēs, kas esam brīvajā pasaulē, spējam informēt vairs tikai paši sevi?

—ts, Toronto

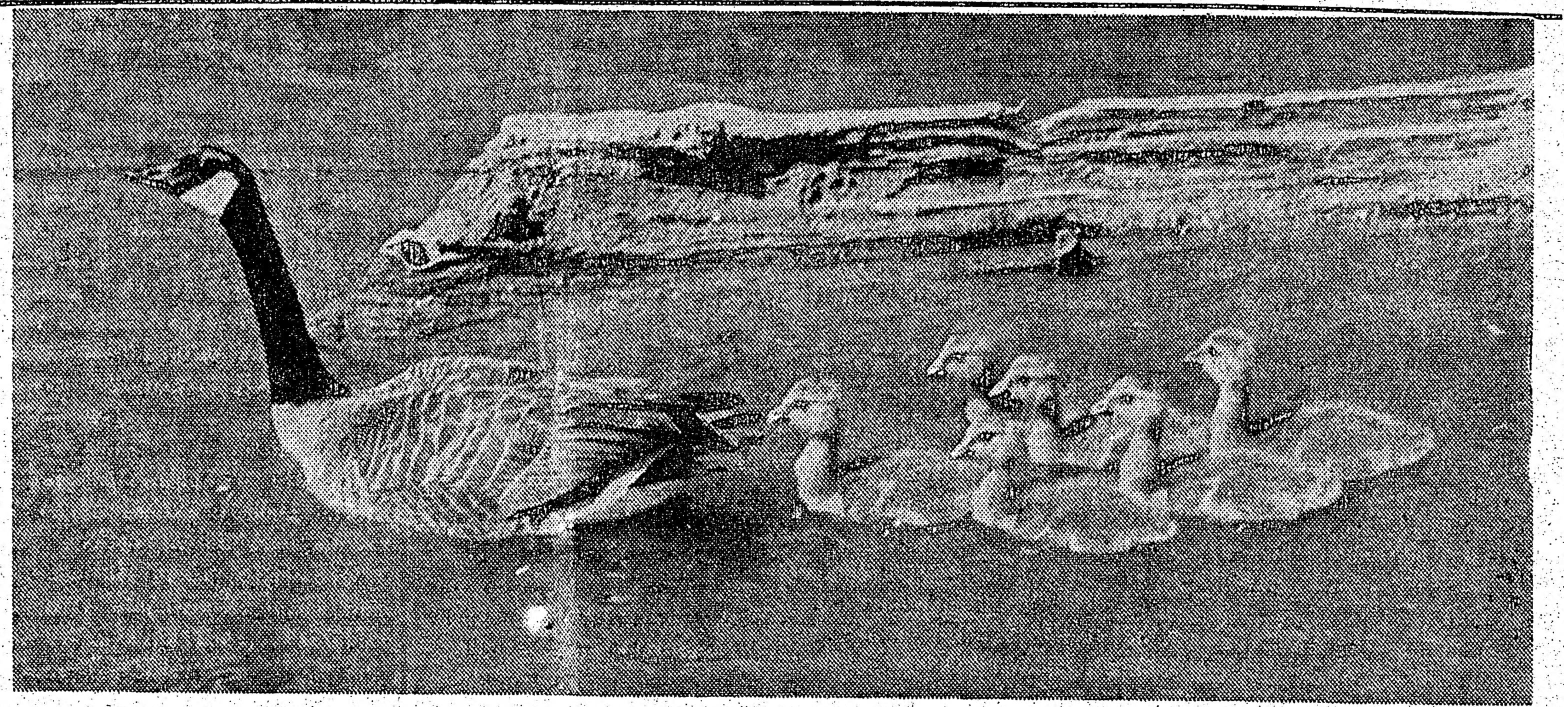

Kanadas meža zosis pēdējos gados arvien vairāk paliek pārziemot Ontario ezerā kuŗā pavasarī izperinājušas arī mazuļus, kā tas redzams šajā attēlā.
Foto. J. Ligers

(108. turpinājums)

Monumentālo stabu vertikālās, šķautņu un griestu parallēlēs — šajos masīvo formu dekorātīvi izdaiļotos ritmos — valda izteiksmīga vienkāršība. Kugas celtnēs, kuŗās vērojama tieksme pēc uzbūves simmetrijas, runā mūsu klusi varonīgais spēks. Šiem gleznojumiem smelti ierosinājumi lauku veco ēku cītīgās studijās. Apceļojot Kurzemi, Vidzemi, autors pētī koka konstrukcijas krogu stadulās, vecās klētiņās, rijās ar lieliem nojumiem. Viņu interesējušas īpatnējās pasmagās proporcijas, raksturīgie salmeņu noslīpējumi. Zināmi ierosinājumi gūti arī Krievijas un Norvēģijas ziemeļnieciskā architektonikā."*)

Tāpat kā cilvēks ir jūtu un domu komplekss, universs — enerģijas un masas komplekss, tāpat māksla ir satura un formas komplekss.

Saturs un forma... Vārds forma nāk no latīņu forma — sākotnēji veidne, kurā ielej izkausēto metallu, ārējais veids, tēls, attēls. āriene, stāvs, skaistums. No vārda forma nāk franču forme, angļu form, vācu Form. Formas pretstats ir deformitāte, italiešu deforme bezveidīgais, kroplais. Latīņu vārds formare — nozīmē veidot, radīt, izglītot. Formator — nozīmē veidotājs.

Varētu teikt, ka mākslinieks ir veidotājs — formas piešķīrējs saturam. Paša vai citu dotajam saturam. Kur nav „satura" — nav mākslas, tāpat kā nav mākslas tur, kur nav „formas".

Bet kā ir ar teātŗa dekorātoru, ar skatuves gleznotāju? Tāpat kā ar katru citu mākslinieku. Dekorātors piešķiŗ mutvārdu saturam vizuālu formu, laikam — telpu. Parasti „saturu" dod drāmatiķis, vizuālo formu — dekorātors. Reti ir tie gadījumi, kad lugas autors un skatuves gleznotājs un tērpu zīmētājs ir tā pati persona, kā, piemēram, bija ar baletu Pavillion d'Armide, kur Aleksandrs Benuā bija ir choreografijas libreta, ir dekorāciju, ir kostīmu autors. Parasti drāmatiķis un skatuves gleznotājs ir divas vai vairākas personas.

Kā bija ar Uguni un nakti?

Kas Uguns un nakts uzvedumā bija formas piešķīrējs lugai? Atbilde ir tikpat vienkārša, cik nepārprotama: Jānis Kuga.

Kas bija Uguns un nakts „satura" radītājs? Dīvains jautājums. Visiem zināms, ka Uguns un nakts tekstu sarakstījis Jānis Rainis. Lugas saturs tātad ir viņa radīts. Formāli tas ir pareizi, bet būtībā ir citādi. Būtībā lugas saturu veidojuši divi autori: Rainis un Pumpurs.

Pumpurs lugai devis „veco dziesmu", Rainis — šīs vecās dziesmas „jaunās skaņas" Pumpurs devis latvisko Laimdotu un viengabalaino Lāčplēsi. Rainis — iekšēji sašķelto Lāčplēsi un nelatvisko Spīdolu.

Kāda amerikāņu skatuves rokas grāmata dekorātoram dod šādu pamācību: „Katram skatuves dekorātoram jāseko divi pamatvadlīnijām, pirms viņš ķeŗas pie zīmuļa. Pirmais: pamatīgi jāizlasa teksts Otrs: jāpārlasa teksts par jaunu." Zelta vārdi! Jo dekorātora uzdevums ir radīt vizuālo „formu" lugā dotajam „saturam". Bet lai cik uzmanīgi un cik bieži Kuga Raiņa sacerēto Uguni un nakti lasītu un pārlasītu, skaidrības viņš no teksta gūt nespētu. Kālab? Tālab, ka lugai būtiski bija divi autori: Rainis, no vienas puses, un Raiņa lugā daļēji saglabātais Pumpurs, no otras. Lugas pumpuriskā daļā dominēja latviskā Laimdota, rainiskā — internacionālā Spīdola (4/5 vāgneriskā neoromantiķe, 1/5 marksiste).

Abām Kuga sekot nevarēja ne psīchiski, ne gleznieciski. Viņam bija jāizšķiŗas par vienu vai otru: par pumpurisko vai rainisko, par laimdotisko, vai par spīdolisko drāmas „saturu". Izšķiršanos Kugam atvieglo ja atmiņā kopš bērnības iegrebtā Pumpura poēma jeb pareizāki, atmiņu „teikā" dzīvojošie nostāsti par Lāčplēsi. Meistars teica: „Bērnībā teika par Lāčplēsi manā gara pasaulē jau šķita īstenība." Šī psīchiskā īstenība saskanēja ar Uguns un nakts pumpurisko, laimdotisko tiesu. Tai tad gleznotājs arī darināja dekorācijas un tērpus.

Pumpura fābula bija skaidra, naīva, vienkārša, pasakaina un tomēr ar vēsturi saistīta. Kuga, tāpat kā tauta, noticēja, ka Pumpura Lāčplēsis ir tautas teika un ka tai kā tādai ir tiesības uz dzejisku eksistenci. Iecerot un īstenojot dekorācijas Ugunij un naktij, Kuga palika uzticīgs savai bērnības iztēlei, savai ar Daugavas ūdeņiem un krastiem saistītai vizuālai pasaulei, kas viņam ļāva veidot tik latviskas skatuves gleznas, ka tās ar savu autentisko latvietiskumu un monumentālitāti savaldzināja latviešu skatītājus.

Kad pieminam vārdus Lāčplēsis, Melnais bruņinieks, Kangars, Laimdota Spīdola, mums tēlojas dubultnieki, vienu — radījis Pumpurs, otru — radījis Rainis. Šie tēli būtiski „nesedzas". Tie ir dažādi, katrs simbolizēdams savu.

Pumpura Laimdota, Staburadzes un Burtnieka meita, ir latviska, gudra, laba. Raiņa Laimdota vietumis ir vācu mietpilsones karikatūra.

Pumpura Spīdala, ir pasaku ragana, kas par tādu kļuvusi ar nolīgumu ar pašu Līkcepuri (Luciferu), karstu asiņu dzīta. Viņa ir Nelabā kalpone, kuŗa pēc tam, kad Lāčplēsis viņai atdevis viņas līgumu ar velnu, atpestīta, apprec Lāčplēša draugu Koknesi. Pumpura Spīdala ir pasaku tēls, fābulas viņete, ne simbols. Raiņa Spīdola, turpretī, ir patstāvīga, neatkarīga vāgnerisko romantisko dziņu iemiesotāja lugas sākumā un vidū, un marksisma simbols lugas beigās.

Pumpura Tumšais bruņinieks ir „daudz gadu vācu zemē laupīdams dzīvojis", ir raganas dēls un tālab neievainojams, un ieradies Latvijā, kā bīskapa Alberta cīnītājs. Raiņa Melnais bruņinieks, turpretim, nācis „no tatāriem" un ir cariskās Krievijas patvaldības un kapitālisma simbols.

Pumpura Kangars ir svētulis un dziednieks, kuŗš „faustiski" pārdevies Līkcepurim, lai ar to nopirktu dzīvības pagarinājumu uz „trejdeviņiem gadiem". Raiņa Kangars, turpretī, ir patstāvīgs varas un saldkaires pārņemts pus Alberichs, pus Hāgens. Pumpura Spīdala un Kangars ir „pesteļu kalpi", Raiņa drāmā Spīdola un Kangars ir patstāvīgi naidīgi sabiedrotie.

Pavisam īsi — Raiņa un Pumpura tēliem gan bija līdzīgi vārdi*), bet tie bija dažādas būtnes, simbolizējot dažādus ideālus: Rainis — cīņu par marksismu, gala rezultātā, tātad, par valsts sociālismu, kurā būtu izdeldēts pat nācijas vārds (PSRS); Pumpurs — par neatkarīgu Latviju neatkarīgu nāciju saimē — „līdz reizi Baltijā (Latvijā) karogs ies, plīvinās pasaules jūrās!"

*) Jānis Siliņš, Jānis Kuga, Ilustrētais žurnāls, 1925. gada jūnijā, nr. 6, 164. lpp.

*) Atšķirība starp Spīdalas — Spīdolas un Tumšā un Melnā bruņinieka vārdiem ir drīzāk aistētiska nekā būtiskas dabas.

(Turpinājums sekos)

Skan vīru dziesmas

MILVOKU VĪRU KOŖA KONCERTS

Kaut gan Milvoku DV vīru koris nav audzis skaita ziņā (19 vīri). tomēr savā pavasaŗa koncertā atkal sevi apliecināja par respektējamu vīru dziesmu tulkotāju vienību. Jau 19 gadu diriģenta V. Aparjoda vadībā koris tā nostabilizējies, ka, liekas, nav vairs šķēršļu koŗa spējām un tam pa spēkam pat viscietākie „rieksti". Tam pamatā daudzo dziedātāju ilggadīgā uzticība. Neatlaidīgais darbs un diriģenta tiekšanās pēc koŗa kvalitātes un jaunu dziesmu uzņemšanu repertuārā, norāda ceļu, kādu koris jau gadiem gājis, rādot priekšzīmi trimdas latviešu dziesmu kopējiem.

Jau dzirdēts ļoti daudz jaunu dziesmu Milvoku vīru koŗa izpildījumā. Šoreiz tas atkal dziedāja vairākas Milvokos nedzirdētas, varbūt arī pirmatskaņojumus, jo bija ņemtas no nesen iznākušā vīru dziesmu trešā krājuma — „Vīru balsis".

Koris programmas pirmo daļu iesāka ar majestātisko J. Cīruļa Ave Maria, mierīgi svinīgo J. Norviļa Latgalei un A. Skultes Dievzemīti — abas pēdējās Milvokos dzirdēja pirmo reizi. Sekoja J. Vītola Mana tēvija un V. Baštika Vasara.

Likās, ka pirmai daļai izvēlētās dziesmas korim nekādu grūtību nesagādāja, jo vīri viegli sekoja diriģenta rokai kā piano, tā forte vietās, kaut gan pavīdēja, ka koris vairāk mīl izcelt „stiprās vietas" — parādīt spēku, bet mazāk izkopj klusinājumus, kas pārmainījās otrās daļas piecās E. Dārziņa dziesmās, kuŗas bija izvēlētas viņa 100 gadu dzimšanas dienas piemiņai: Nāc man līdz, Mirdzi kā zvaigzne, Es zinu, kā roze plaukst, Kapsētas klusums un Mūžam zili. Šajās dziesmās koris parādīja savas spējas un intonācijas tīrību, kaut gan tenoriem it kā pietrūka augšas Mirdzi kā zvaigzne nobeigumā.

Sekojot pastāvošajai tradicijai trešajā daļā dzirdējām piecus tautas dziesmu pēdējo gadu aranžējumus (A. Jansona, J. Norviļa, H. Pavasara, T. Ilsteres un T. Ķeniņa), kuŗas šeit atskaņoja pirmo reizi. Techniski grūtākā un sarežģītākā T. Ķeniņa Tā tik vienmēr dzīvojam, neskatoties uz savu īpatnējo raksturu, izskanēja brīvi un vijīgi.

Koris, iedams patstāvīgus ceļus un veikdams nopietnu un atbildīgu uzdevumu jaunu dziesmu popularizēšanā, guvis krietnu skaitu cienītāju, kuŗi savu atzinību apliecināja arī šajā koncertā. Kopējais vērtējums bija labvēlīgs koŗa sniegumam un gaumīgi sastādītajai programmai, ko apliecināja ziedu veltes un atkārtoti pieprasītās piedevas.

Koncerta nobeigumā dziedātāju darbu DV ASV valdes vārdā tencināja informācijas nozares vadītājs E. Peniķis, savā uzrunā pasvītrojot koŗa lielo nozīmi jaunu skaņu ieviešanā latviešu dziesmu druvā, kuŗā dziļas vagas dzinējs ir diriģents V. Aparjods. Viņam arī nenoliedzami nopelni trīs jauno vīru koŗu dziesmu krājuma sagatavošanā un tapšanā. Tāpat lieli nopelni ilggadīgajam koŗa priekšniekam R. Prūsim par vīru balsu iesaistīšanu korī.

Sekojot gadskārtējai tradicijai, grāmatu par 5 gadu kalpošanu dziesmai pasniedza E. Leimanim, bet par 10 gadu uzticību korim O. Skraučevs saņēma ziedus. Tāpat ziedi tika koŗa ilggadējam dziedātājam Guntim Aulim, kas ierodoties kādā mēģinājumā bija lauzis lielu un koncertā piedalījās ar ieģipsētu kāju.

Pēc koncerta zāle piebira ar DV tautas deju kopas Metieniņš 76 mazajiem un lielākiem dejotājiem L. Pētersones vadībā. Ņirbot krāšņajiem tautas tērpiem,, bērnu grupa skaisti nodejoja četras tautas dejas, bet jauniešu grupa trīs. Visi 76 dejotāji nobeigumā vijīgi nodejoja Jauno stūri. Šī jaukā sadarbība starp gados vecākiem dziedātājiem un tautas deju kopas jauniešiem turpinās jau gadiem un uzskatāma par skaistu tiltu starp divām paaudzēm. Mūzikālos pavadījumus izpildīja P. Tocups un J. Nelsons.

Tautas deju kopas dalībnieki L. Pētersones vadībā nodziedāja slavinājumu dziesmu mātēm (sakarā ar Mātes dienu) un pasniedza māmuļām pa neļķes ziedam.

Par vakara saviesīgo daļu rūpējās vanagi un vanadzes.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Mazputniņš, 148. n-rs, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē. Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, redaktors L. Streips, 16 lp.

Kristīgā Balss, 4./5. n-rs.Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts , redaktors R. Ekšteins,. 12 lp.

Rokas grāmata reportieŗiem Seši K.. Latviešu preses biedrības centrālās valdes izdevums. Sarakstījis Aivars Ruņģis, vāku un šēmas zīmējis Raitis Ruņģis, 116 lp.

Ilustrēts žurnāls Tilts, 114./115. n-rs. Izdevējs apgāds Tilts. Redaktors Hugo Skrastiņš, 98 lp.

Ilze Liepiņa

MĪLESTĪBAS KAPS

Gaist telpā rožu smarža vārā,
Bet sirds to sajust neiespēj,
Jo skaudrās sāpēs kļuvusi tā bāra.

Vēl jautā prāts, vai pelnījusi biju,
Ka gaišumu Tu tumsā pārvērtis
Un prieku nu ar dziļām skumjām miju.

Ar asarām ir aizmiglotas acis,
Nav rokās glāsta vairs, nedz lūpās skūpsta:
Tu mūsu mīlestībai kapu racis.

Čikāgas vīru koŗa Daugavieši koncerts

Ar šo koncertu pirmo reizi atklātībā debitēja jaunais diriģents Egils Elguts. Viņš pārņēma koŗa vienību ar plašu repertuāru un dziedoņus ar ilggadīgu dziedāšanas praksi. Koŗa sastāvs gan nedaudz mainījies; nākuši klāt arī jauni dziedātāji. Jaunā diriģenta uzdevums bija saliedēt jaunās balsis, spodrināt un papildināt koŗa repertuāru.

Programmu sāka ar Br. Skultes Aijā, mana dzimtene, kuŗu daugavieši izvēlējušies par sava koŗa motto. Atskaņojums apliecināja labu balsu saskaņu un iejūtu satura tulkojumā. Iespaidīgas bija abas E. Dārziņa populārās dziesmas — Mūžam zili un — Mirdzi kā zvaigzne. Dzīvie tempi, noturīga intonācija un skaidrā dikcija guva dzīvu klausītāju atsaucību.

Drāmatiskā uztverē veidotā Br. Skultes Desmit sarkanie kraukļi bija koŗa un diriģenta sadarbības sekmīga pārbaude. Valdzināja saņērīgais skaņu kāpinājums, nepārspīlēts forte ar zīmīgiem akcentējumiem un dzidru frazējumu. Aizrautīgi skanēja tā paša autora — Karogs jānes atpakaļ.

Otrā programmas daļā bija liriska satura dziesmas. Skultes Pasaciņa (Aspazija) saistīja ar ritmiski vieglu melodijas risinājumu un kontrastainu dinamiku. Pacilāti skanēja V. Baštika Vasara, ar plašu izskaņu nobeigumā. Abas dziedātāju atkārtoja.

Norviļa Kur kviešu druvas līgo izcēlās ar tembros saskanīgu tenora solo uz pārējo balsu klusinātā fona. H. Pavasara Jāņa laiva valdzināja ar kompaktu dziedājumu sākumā un beigās un dzidro līgo motīvu vidusdaļā. Samērīgs skaņu kāpinājums no pianissimo uz forte un diminuendo veidojās E. Melngaiļa Jūrnieku dziesmā. To atkārtoja.

Trešā daļā bija J. Cīruļa, J. Norviļa un A. Feila tautmelodiju sabalsojumi. Rūpīgi iestudēto dziesmu atskaņojumi guva dzīvu atsaucību. Dažas no tām atkārtoja. Sekoja vairākas piedevas.

Visos dziedājumos korim bija labs kontakts ar diriģentu.

Ar šo koncertu pirmo reizi at-

Viņa žesti korrekti un dziedātājiem labi uztverami. Pirmā Egila Elguta debija uzskatāma par labi izdevušos. To apliecināja arī klausītāju dzīvā atsaucība un ziedu balvas.

Eduards Ramats

Grāmata, kas ir jāiegādājas

AIVARS RUŅĢIS — SEŠI „K" — REPORTIEŖA ROKASGRĀMATA, IZDEVUSI LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBA 1971. GADĀ, 116 LPP, VĀKU ZĪMĒJIS RAITIS RUŅĢIS

Kaut gan mūsu laikrakstu lasītāju klusā majoritāte allaž bijusi laimīgā pārliecībā, ka „avīzēs rakstīt" spēj ikviens, kam ta apmierinošas zināšanas pareizrakstībā, pašā avīžnieki gadiem ilgi asi izjutuši žurnālisma teorijas un peses terminoloģijas trūkumu latviešu valodā. Par šī roba aizpildīšanu atkārtoti runāts jau kopš Vācijas posma. Taču tikai tagad — 26. trimdas gadā sastopamies ar pirmajiem soļiem šinī virzienā. Tie ir — Seši „K" — Aivara Ruņģa sastādītā Reportieŗa rokas grāmata.

Nelielā sējumā 18 nodaļās autors apskata ziņu vērtību aspektus, laikraksta satura iedaļījumu, faktu, notikumu un citātu reportāžas, to uzbūvi, sākuma rindkopas lomu, ievadrakstu un apraksta veidošanu, manuskripta sagatavošanu u. t. t. Grāmatas pēdējā nodaļa veltīta apkārtrakstu un biļetenu veidošanai.

Ievadā autors cita vidū atzīmē: „Šī rokas grāmata sarakstīta, respektējot mūsdienu žurnālistikas jaunākos atzinumus, principus un likumības, vienlaikus paturot prātā trimdas latviešu preses un reportieŗa īpatnējo stāvokli, vajadzības un uzdevumus. Esmu mācījies no dažādiem izdevumiem angļu un vācu valodās. Esmu pārbaudījis, kā iegūtie atzinumi, principi un likumības realizētas un realizējas praksē dažādos cittautu izdevumos un izlietojis, cik bijusi iespēja savās pāris reportāžās. — Tā kā man var piedēvēt rietumnieku žurnālisma skolas pārstāvēšanu, tad šajā grāmatā arī tikpat kā nav pārstāvēta doma, ka par žurnālistu būtu jāpiedzimst. Grāmata uzbūvēta, tajā arvien ietverot domu par amata iemācīšanos." (4. lpp.)

Plānveidīgā pakāpenībā sakārtotā viela un vienkāršais, lietišķais stāstījums ļauj lasītājam ar interesi sekot autora domai. Reportāžu uzbūves, ievada rindkopas, ievadrakstu un daudzu citu formu ilustrēšanai Aivars Ruņģis grāmatā ievietojis daudzus raksturīgus piemērus. To saturs ņemts no latviešu apmetņu dzīves, ar sastādītāja piebildi: „Visi piemēri šai grāmatā ir izdomāti. Tajās atainotie notikumi nekad nav notikuši, vārdos sauktie cilvēki nav dzīvojuši." (5. lpp.) Mācību vielas labākai izpratnei sējumā ievietots krietns skaits shēmu, kuŗas — tāpat kā rosinošo vāka zīmējumu — darinājis Raitis Ruņģis.

Taču vietām lasītāju pārsteidz nodaļu pēkšņās, it kā apraustās beigas un tas, ka dažām lietām autors vispār nepieskaras, piemēram, laikraksta apgāda, redakcijas un spiestuves „trejsavienībai". Tādēļ nevar teikt, ka grāmata nodarbotos ar ļoti plašu un pamatīgu latviešu trimdas reportieŗa uzdevumu analīzi. Tomēr katrā ziņā tā sniedz vienveidīgu, mūsdienu prasībām atbilstošu preses terminoloģiju latviešu valodā un pirmo darba priekšstatu par mūsu avīžnieku darba svarīgākajiem jautājumiem.

Kanadas DV pilnsapulce ieteikusi Reportieŗa rokas grāmatu iegādāties visām DV nodaļām, lai to korespondenti pēc grāmatas norādījumiem varētu veidot savus ziņojumus latviešu laikrakstiem un lokālajiem biļeteniem. Tā paša iemesla dēļ grāmatu iegādāties ALA 20. kongress aicinājis visas ASV latviešu draudzes un organizācijas.

Ar šo grāmatu Aivars Ruņģis žurnālismā ieguvis to pašu lomu kā Kārlis Dziļleja rakstniecībā. Paplānais Dziļlejas „Poetikas" sējums gadu desmitiem ilgi bija vienīgā mācības grāmata rakstniecības pārstāvēšanā Latvijas brīvvalsts skolu jaunatnei un toreiz strauji augošajam literātu pulkam. Aivara Ruņģa Reportieŗa rokas grāmata ir vienīgā, kas sniedz žurnālisma teoriju ar shēmām un piemēriem latviešu brīvās preses darbiniekiem un visiem tiem, kas par tādiem vēlas kļūt.

Auseklis Zaļinskis

Kantāte Palacham

PĒDĒJAIS TORONTO SIMFONISKĀ ORĶESTRA KONCERTS ŠINĪ SEZONĀ

Visiem atmiņā būs padomju armijas invāzija Čechoslovakijā 1968. gada vasarā un universitātes studenta Jana Palacha traģiskā nāve — sadedzinot sevi, tā protestējot pret padomju varmācību, bet reizē arī kļūstot par apspiestās tautas varoni. Ņemot šo notikumu par pamattēmu, komponists Jans Novaks komponējis kantāti ar nosaukumu „Ignis pro Joanne Palach".

Darbs piedzīvoja savu pirmatskaņojumu Kanadā, pēdējā Toronto simfoniskā orķestra koncertā šinī sezonā, piedaloties arī Toronto Mendelsona korim diriģenta Karela Ancerla vadībā. Komponists Novaks nav internacionāli pazīstams, kaut viņa kompozīcija klāsts ir ievērojams skaita ziņā. Augšminētais darbs rakstīts konservatīvā stilā, izmantojot latīņu tekstu. Visumā Novaka kantāte ir mūzikāli iespaidīga, ievērojot kompozīcijas pārliecīgi īso saturu; tās atskaņošana ilgst tikai 10 minūtes. Protams, šajā laika periodā nav iespējams pilnīgi attīstīt mūzikālo domu un to pasniegt kā apstrādātu dārgakmeni.

Pirmo reiz Toronto koncertpublikas priekšā stājās arī svied-

(Beigas 7. lpp.)

Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa aktieŗi, kuŗi piedalīsies Lielajā jundā DV 2. globālajās dienās Toronto. No labās: Marta Sala (pirmā teicēja), Vitolds Vītols (dzejnieks) un Maija Grīnbuša (otrā teicēja).

Foto: Vitolds Vītols

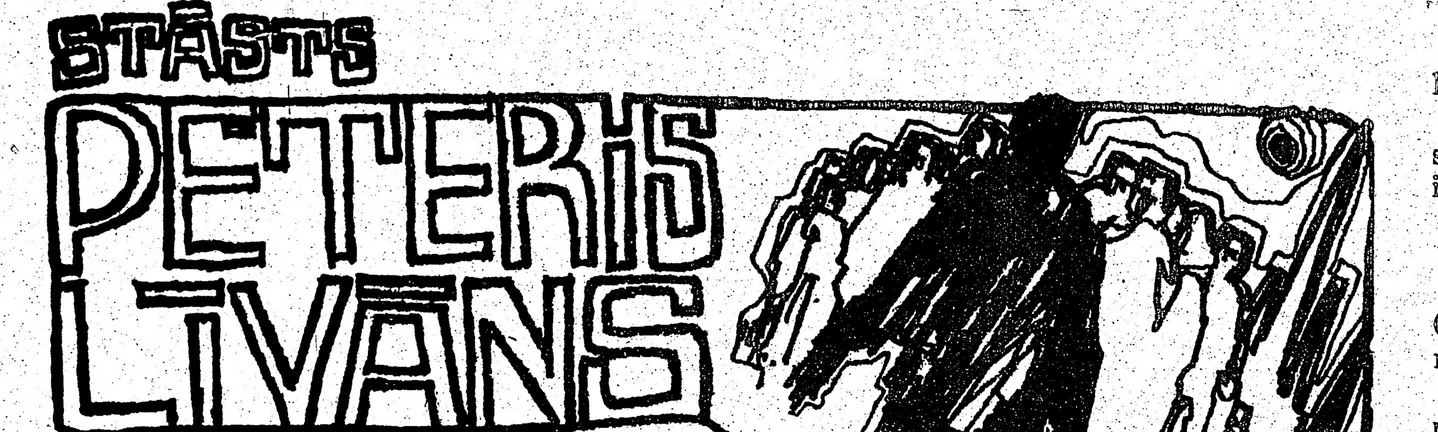

(91. turpinājums)

— Lejā; gaida. Laida mani pirmo — lai varam izrunāties bez citu klātienes. Zini, viņš mani šodien uzrunājā par mammu. Tas reti gadījies.

— Jā? Laikam gan reti. Viņš vienmēr centās savas jūtas slēpt. Vai Kamols bija? Ir sarunājis vietnieku?

— Nē, nav. Esot nolēmuši pagaidām, vasarā, vienu mēnesi iztikt bez dievkalpojumiem. Tad vēlāk redzēšot.

— Vasarā! — Pēteris piecēlās pussēdus. — It kā vasarā Dievs ietu atvaļinājumā! Tu man rīt atnes rakstāmrīkus, es uzrakstīšu sprediķi; Kamols svētdien varēs nolasīt.

— Ir jau izziņots, ka nākošās divās svētdienās dievvārdu nebūs.

— Bez manas ziņas! Pārāk ātri mani norakstījuši vecās dzelzīs.

Aiz durvīm dzirdēja balsis:

— Hallo Doctor!

— Hallo?

Pēteris saausījās:

— Vai tas nav Mārcis? Ar ko viņš runā?

— Liekas ar ārstu... Vai lai saku Kamolam, ka tu — —

Pēteris strauji māja ar roku, lai Maira klusē. Mārča un ārsta balsis aiz durvīm bija skaidri saklausāmas.

— Jūs mani neatceraties... Es esmu Marts... mācītāja Līvāna dēls. Jūs operējāt manu tēvu?

— Ne es. To darīja chirurgs.

— Bet jūs bijāt klāt?

— Tas gan.

— Kādas ir tēva izredzes? Es saprotu, ka viņam operēts ļaundabīgs audzējs.

— Tā ir.

— Un?

Ārsts brīdi klusēja.

— Man nav nozīmes jums slēpt. Vai jūs to sakāt tālāk, vai nesakāt, tā jūsu izšķiršanās. Bet es jums ieteiktu...

— Es varu arī klusēt. Vai tas nozīmē, ka tēva stāvoklis — ?

— Mēs operējām... bet slimība ir pārāk tālu progresējusi. Jūs saprotat — metastazes.

— Vai viņš vairs nevarēs atgriezties darbā?

— Kādēļ ne? Viņš vēl kādu laiku... ar zināmām grūtībām...

— Kādu laiku... Cik ilgi?

Kas to pateiks? Gadu? Dažreiz notiek brīnumi. Bet dažreiz arī ne.

Runātāju balsis kļuva klusākas. Mārcis ar ārstu attālinājās no durvīm. Maira raudzījās vīrā plaši ieplestām acīm.

— Vai tu to zināji? — Pēteris mierīgi jautāja.

— Nē. Un tu? — Viņa savu balsi nepazina.

— Arī nezināju. Tagad vismaz skaidrība. Gads? Gads ir ilgs laiks, Maira. Pa to laiku daudz lietu varēs savest kārtībā.

— Es tam neticu! Es tam neticu un neticēšu! Mēs meklēsim palīdzību citur, iesim pie citiem ārstiem! Es... mēs...

Durvīs parādījās Mārča galva. Viņš bija piesarcis un samulsis.

— Sveiks, tēt' Tu esi citā istabā... Kā klājas?

— To jau tev ārsts nupat izstāstīja. Nespēlēsim viens otram teātri.

— Tu... tu dzirdēji...?

Pēc atgriešanās no slimnīcas Līvāns jau nākošajā svētdienā stāvēja kancelē. Ziņa par mācītāja atveseļošanos izplatījās draudzē, un pirmajā dievkalpojumā baznīcā bija daži desmiti vairāk nekā parasti.

— Cik tur trūka, ka būtu visi četri simti, — Līvāns sprieda, no baznīcas atgriezies.

Maira pie šī skaitļa jau bija pieradusi un nekā pretī neteica; ar vīru šai jautājumā nebija nozīmes strīdēties. Visā draudzē bija tikai nedaudz pāri par četri simti locekļu.

Pirmdien, aizvadījis Mairu uz darbu, Pēteris izvilka no nojumes zāles plāvēju un sāka pļaut sakuplojušo zālāju. Dārza lielā daļa vēl vienmēr tika izmantota saknēm, bet bija arī paprāvi zālāji. Guntis pirms nedēļas bija pļāvis, bet siltajā saulē labi mēslotais mauriņš bija sazēlis jo kupls.

Spēka daudz nebija un Līvāns bieži apstājās, slaucīja sviedrus un pūtās, bet nepadevās, līdz darbs bija padarīts. Novietojis zāles pļāvēju nojumē, viņš iegāja istabā atpūsties. Svētdien viņam bija pieteikti pāris slimnieku, kuŗus vajadzēja apmeklēt, bet šodien viņš vēl nejutās pietiekami stiprs, lai uzņemtos tālo braucienu autobusā uz priekšpilsētas slimnīcu. Diena solīja izvērsties sutīga, trīs stundas ceļā varēja kļūt bīstams. Viņš atlika braucienu uz otrdienu un apņēmās pirms tam nekā fiziska nestrādāt. Atlaidies uz dīvāna, Pēteris sāka lasīt.

Zvanīja tālrunis. Nopūzdamies Līvāns cēlās atbildēt.

— Mācītāj? Sveicināti. Man prieks jūs atkal zināt spirgtu un veselu kā kādreiz senajās dienās, kad abi rūpējāmies par mūsu ļaužu materiālajām un garīgajām vajadzībām. Es jums zvanu kādā ārkārtīgi konfidenciālā un svarīgā lietā. Kā jums zināms, pēdējā laikā... bet sakiet, vai es varu brīvi runāt, respektīvi, vai esat viens un nav, kas mūsu konfidenciālo sarunu noklausās?

— Esmu viens, Rozēna kungs. Varat runāt, — Pēteris teica. Rozēna balss skanēja ļoti noslēpumaini.

— Lieliski. Lai gan... patiesībā es labprātāk jūs apmeklētu personīgi. Vai būsit mājās? Netraucēšu? Problēma ārkārtīgi nozīmīga. Visai mūsu trimdas saimei.

Līvāns noskurinājās.

— Mājās esmu un būšu. Kad jūs nāksit?

— Tūlīt.

— Vai darbā neesat?

— Paņēmu atvaļinājumu, lai šo jautājumu nokārtotu.

Rozēns ieradās pēc nepilnas pusstundas. Sasveicinājies viņš Līvānu vedināja dārzā.

— Tur mēs būsim droši. Dzīvoklī — nekad nevar zināt. Sienām tagad mēdz būt ausis. Savu auto es arī novietoju kādus trīs blokus no šejienes. Lai gan nedomāju, ka man kāds spēja izsekot. Labi nojaucu pēdas.

Līvāns aizdomīgi paskatījās viesī.

— Kam jūs tās pēdas jaucāt?

— Aģentiem. Tiem, kas mums tagad visur izseko.

— Kas mums seko?

— Mācītāj, neizlieecieties. Jūs labi zināt, par ko runāju. Protams, pēdējo nedēļu attīstība jums sveša, jo bijāt slimnīcā, bet tieši pēdējās nedēļās viņu aktīvitāte īpaši pieņēmusies.

— Kas tie viņi?

(Turpinājums seko)

Paplašinātas kreditsabiedrības tiesības

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS GADA SAPULCE

Tāpat kā visu atmatpersonu ziņojumus, valdes ierosināto 32.955,04 dol. tīro peļņas sadalījumu, bez plašākām debatēm un iebildumiem, Toronto latviešu kreditsabiedrības gada sapulces dalībnieki 26. maijā pieņēma valdes ierosināto statutu grozījumu, kas kreditsabiedrības vadībai dod tiesības naudu ieguldīt (resp. pirkt) nekustamos īpašumos un to apsaimniekošanai. Šī statutu papildinājuma iedzīvināšanai pagaidām gan vēl konkrētu priekšlikumu nebija, bet kā izteicās kasieris un pārvaldnieks A. Svenne, tad pašreiz, ap pusmiljona dolaru brīvos kreditsabiedrības līdzekļus visizdevīgāk un drošāk būtu ieguldīt kādā nekustamā īpašumā.

Bez iebildumiem un papildus kandidātiem no gada sapulces dalībnieku vidus, ar aklamāciju ievēlēja arī visas, nominācijas komisijas (T. Kronbergs, J. Koncis un E. Ziplāns) minētās pārvēlamās amatpersonas: valdē A. V. Kānbergu un A. Putniņu, aizdevumu komisijā A. Kristapsonu un revīzijas komisijā K. Benconu.

Šī bija viena no visīsākajām un proporcionāli arī visvājāk apmeklētajām gada sapulcēm kreditsabiedrības divpadsmit darbības gados. Gada sapulcē bija ieradušies 68 dalībnieki un tā ilga tikai nepilnas divas stundas. Ontario kreditsabiedrību ligu pārstāvēja G. Diczoks (G. Dyczok), bet zvērināto grāmatvežu firmu — Ronald S. O'Hearn revidents V. R. Zikmanis.

Gada sapulci atklājot valdes priekšsēdis A. Kānbergs aicināja klātesošos ar klusuma brīdi godināt iepriekšējā darbības gadā mirušos 17 biedrus, kā arī nule aizsāktajā darbības gadā mirušos 3 biedrus, to vidū arī kreditsabiedrības līdzdibinātāju un visu laiku aktīvo darbinieku P. Rasiņu. Tālākos ievadvārdos A. Kānbergs norādīja, ka neraugoties uz inflācijas draudiem un sarežģītajām banku procentu likmēm, aizvadītais darbības gads Toronto latviešu kreditsabiedrībai tomēr bijis sekmīgs un devis arī atzīstami labu peļņu.

Iepriekšējā darbības gada pārskatu, kas visiem biedriem rakstveidā bija piesūtīts jau agrāk, vēl vispārējos vilcienos papildināja kasieris un pārvaldnieks A. Svenne. Neraugoties uz viļņošajām, bet svārstīgajām banku procentu likmēm, latvieši tomēr palikuši apzinīgi savas kreditsabiedrības atbalstītāji, par ko liecina arī pusmiljona dol. bilances pieaugums. Paredzams, ka jau tuvākā laikā Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance pārsniegs trīs miljonu dolaru robežu. Sarežģītie saimnieciskie apstākļi ievērojamu darba slodzi uzlikuši arī kreditsabiedrības valdei un darbiniekiem, kas tomēr spējuši nodrošināt noguldītājiem stabili augstus un aizņēmējiem iespējami zemus procentus, tāpat arī čeku konti ir izdevīgāki nekā vietējās bankās. Tādēļ arī aizvadītā darbības gada tīrā peļņa nav tik liela, lai apmierinātu visus latviešu nacionālos pasākumus. Pabalstu pieprasījumi ienākuši no dažādām organizācijā par apmēram 16.000 dol., ko šogad nevarēs apmierināt. Ir gan labas izredzes, ka nākotnē kreditsabiedrības darbību un līdz ar to — arī peļņu varēs paplašināt, jo parlamentā pašreiz apspriež jaunu likumu, kas kreditsabiedrībām dotu tiesības atvērt arī nodaļas mazākos centros un pilsētas daļās. Ievērojamus uzlabojumus dotu arī, ja latvieši arī savu naudu apgrozītu vienīgi caur savu kreditsabiedrību, jo pēc A. Svennes aprēķina pašreiz Toronto latviešu kreditsabiedrībā apgrozās tikai ap 6% (1 ref.) no latviešu naudas.

Revīzijas komisijas priekšsēdis K. Priedītis savu rakstveida ziņojumu papildinot, norādīja, ka ievērojama loma piekrīt arī naudas aizņēmējiem, kas nav jāvušī iekmēties no banku mainīgajiem procentu viļņojumiem, bet savas naudas operācijas kārtojuši caur savu kreditsabiedrību. Vispār, latvieši ir apzinīgi parādu kārtotāji un visā darbības laikā tikai ap 12.000 dol. nācies norakstīt no garantiju fonda, kas banku praksē uzskatāms par teicamu panākumu.

Pēc pāris techniskas dabas jautājumiem un amatpersonu atbildēm visus ziņojumus pieņēma bez iebildumiem, izsakot pateicību visām amatpersonām un darbiniekiem. Tāpat bez pārrunām un iebildumiem pieņēma arī valdes ierosināto tīrās peļņas sadali, no kuras 22.700 dol. paredzēti dividendu izmaksai noguldītājiem, 6597 dol. pieskaitāmi garantiju fondam, 500 dol. izglītības fondam, bet iepriekšējā gada peļņas sadalījuma starpībai, resp. iztrūkuma segšanai atskaitāmi 564 dol. Ontario kreditsabiedrību līgas dalības naudai 997 dol., bet kā nesadalītu peļņu atstāja 1326,44 dol. No mūsu nacionālajiem pasākumiem, šogad kā vienīgā 300 dol. saņēma centrālā organizācija LNAK.

Pārrunājot turpmāko darbību, plašākās debates izraisīja jautājums par procentu likmēm. Daži no runātājiem ieteica tās samazināt, daži izteica bažas, ka procentu samazināšana varētu novest pie biedru skaita samazināšanās un naudas aizplūšanu citās iestādēs. Gada sapulces dalībnieku lielākais vairums tomēr bija ieskatos, ka kreditsabiedrība sedzot dzīvības apdrošinājumu kā noguldītājiem, tā arī aizņēmējiem tomēr ir izdevīgākā naudas iestāde un ievērojot, ka tās darbība ir uz drošiem pamatiem, atļaut valdei arī turpmāk rīkoties pēc apstākļiem, neierobežojot tās tiesības. Vairāki sapulces dalībnieki ieteica turpmāk paredzēt zināmus atbalstus arī nacionālajiem pasākumiem, galvenokārt skolām un vispār jaunatnes darba sekmēšanai. Arī šo jautājumu, kas lielā mērā atkarīgs no nākošā darbības gada tīrās peļņas atstāja valdes izkārtojumam.

Bez debatēm un iebildumiem, par kreditsabiedrības revidentiem arī turpmāk apstiprināja līdzšinējo Ronald S. O'Hearn zvērināto grāmatvežu firmu. Tā šajā gada sapulcē bez jebkādiem darba pienākumiem palika iepriekš izraudzītā vēlēšanu komisija, — A. Vucinš, O. Zvirgzdgrauds, P. Rudzītis, O. Kļavenieks un O. Liepa. Saskaņā ar kreditsabiedrību noteikumiem gada sapulci vadīja valdes priekšsēdis A. V. Kānbergs un protokolēja sekretārs I. Jente, kas nolasīja arī iepriekšējās gada sapulces protokolu, ko pieņēma bez labojumiem.

R. N.

Inta Leja

Foto: A. Kalniņš

Baletdejotājas uzņēmība

INTA LEJA DOSIES UZ EIROPU — SARUNA AR JAUNO CENSONI

Inta Leja ar saviem 19 dzīves gadiem ir jauna, talantīga latviešu baletdejotāja, kuras nolūks ir kļūt par profesionālu balerīnu. Lai šo nolūku īstenotu, viņa 24. jūlijā dosies uz Eiropu, kur to jau gaida Karaliskā deju akadēmija Londonā (Royal Academy of Dancing). Ka mūsu dejotājas nākošā karjēra ir nopietna rakstura, liecina nesenais raksts Toronto rīta laikrakstā The Globe and Mail. Raksta autore Linda Bonena (Bohnen) (Inta Leja's five - year deadline to make dance lessons pay off") pavēstī Intas apņēmību šai mākslas laukā.

Satikt Intu nav viegls uzdevums: viņa vienmēr aizņemta ar deju treniņiem un mēģinājumiem. Jauno balerīnu izdevās satikt sestdienas pievakarē, pēc deju stundām. Ap stundu garā sarunā Inta pastāstīja par sevi un saviem nākotnes plāniem. Viņa dzimusi Kanadā, Toronto, kur dzīvo kopā ar vecākiem pilsētas ziemeļu rajonā. Baletam sākusi pievērsties jau 10 gadu vecumā, vispirms apmeklējot Dianas Jablokovas - Vorpas baleta skolu, tad pārejot uz Bayview School of Ballet un patlaban turpinot iesākto mākslu Džanetas Baldvinas baletskolā. Starplaikā jaunā dejotāja pievērsusies arī ritmiskajām dejām (tap - dancing). Ar savu talantu viņa nesen izpelnījās stipendiju no Lakeview School of Ballet.

„Kā gadījās plašais raksts minētajā Toronto rīta laikrakstā?" interesējās avīznieks. Uz to mūsu dejotāja atbildēja: „Visam pagastā bija skolas agenta Džino Empri reklāmas iecere. Arī man vajadzēja izteikties par saviem nākotnes nodomiem. Viņš izvēlējās manu eseju kā interesantāko un parādīja The Globe and Mail līdzstrādniecei. Rezultātā man bija jāsniedz pirmā preses intervija."

Inta Leja patlaban ir arī vienīgā latviete, kas piedalījusies Džanetas Baldvinas divos baleta vakaros Toronto Hart House. Publikas priekšā viņa stājās ar piecām dejām, bez tam piedalonos vairākos kopuzvedumos. Intensīvā baleta mākslā jaunā dejotāja guvusi no televīzijas izrādēm, pavadot neskaitāmas stundas pie TV aparāta, vērojot visu veidu deju uzvedumus.. Sakarā ar gaidāmo Londonas ceļojumu Inta pavada lielāko daļu sava laika baleta studijā vingrinoties.

„Es apmeklēju, septiņas baleta stundas nedēļā, neskaitot rimtiskās apmācības," paskaidro Inta, rādot uz savām baleta kurpēm. „Protams, man ir arī citas intereses, kā mūzika, teātris un modelēšana. Bet balets ir pirmā vietā."

Runājot par modelēšanu, latviešu jaunavai arī šai laukā ir pieredze. Viņas šarmu, pievilcību un pieredzi izmantojušas dīvas kanadiešu firmas — The Air Canada un Dupont. Inta Leja pozējusi arī latviešu fotografam Mārtiņam Āvikam un sakarā ar viņa fotografiskajiem uzdevumiem apceļojusi visu Ontario provinci.

„Mans galvenais uzdevums fotografijas laukā bija pozēt kā baletdejotājai šim latviešu fotografam," Inta izteicās, runājot par fotografijas iespaidu uz baletu. „Tagad, protams, viss laiks paiet ar dejošanu."

Atgriežoties pie Eiropas ceļojuma, topošā balerīna vēl izteicās: „Karaliskās dejas akadēmijas vasaras kurss ilgs 4 nedēļas, bet man pastāv iespēja palikt ilgāku laiku, ja skolotāji domās, ka esmu pietiekami apdāvināta. Viss atkarāsies, kā man veiksies šajās četrās nedēļās. Ja panākumi būs labi, ar laiku mēģināšu iesaistīties kādā baleta trupā."

Inta arī nenoliedz, ka ceļojums pāri okeanam ir „kalkulēts risks". „Prieks, vismaz sākumā, izmaksās ap tūkstoš dolaru, neskaitot uzturēšanās izdevumus. Jaunā dejotāja nolēmusi vēl iepazīties ar citām mākslām Eiropas lielpilsētās. Viņa īpaši interesējas par drāmu un mūzikālām komēdijām.

Aleksandrs Kalniņš

Jānis Gūtmanis aizsaulē

DV saime Vācijā zaudējusi vienu no ilggadējiem un aktīviem darbiniekiem. 14. maijā Fērtē pie Osnabrikas, pēc ilgākas slimošanas, mūžībā aizgāja DV Osnabrikas nodaļas valdes priekšsēdis Jānis Gūtmanis. Viņš dzimis 1919. gada 8. decembrī Popes pagastā. Latvijā strādājis par grāmatvedi labības birojā Ventspilī. Nelaiķis cīnījies Latviešu leģiona 15. divīzijas rindās un kaŗa beigās nokļuva Cēdelgemas gūstekņu nometnē. Kaŗa un gūstekņu nometnes sliktie apstākļi smagi skāra Jāņa Gūtmaņa veselību.

Jau pēc pāris nedēļām pēc nometnes atstāšanas, viņam bija jādodas uz sanatoriju, kur pavadīja vairākus gadus, bet slimības pēdas neatstāja visu atlikušo mūža daļu.

Pēc sanatorijas atstāšanas J. Gūtmanis apmetās Oldenburgas latviešu nometnē, kur nodzīvoja līdz 1959. gadam, kad pārcēlās uz Fērti. Nelaiķa dzīve bija veltīta darbam, ģimenei un latviešu tautai. Kaut ar sabojātu veselību, Jānis Gūtmanis jau pēc sanatorijas atstāšanas stājās sabiedriskā darbā, līdz savas dzīves pēdējai stundai visu laiku vadot Osnabrikas DV nodaļu. Bija Oldenburgas nodaļas valdes priekšsēdis, bet pēc pārceišanās uz Fērti — Osnabrikas nodaļas valdes priekšsēdis. Jānis Gūtmanis bija ievēlēts arī zemes valdes revīzijas komisijā. Par ilggadējo darbību apbalvots ar organizācijas augstāko apbalvojumu — krūšu nozīmi zeltā. Nelaiķis bija arī Latviešu centrālās padomes un revīzijas komisijas loceklis.

Nelaiķis bija apzinīgs darba darītājs, pirmā vietā bija pienākums, tad tikai rūpes par savu veselību. Kā 100% invalids, kuŗam būtu bijusi vajadzīga citu palīdzība, viņš visus spēkus ziedoja kopējai mūsu tautas lietai. Jau janvārī viņa veselības stāvoklis bija ļoti slikts un kādu laiks bija jāpavada slimnīcā. Pēc slimnīcas atstāšanas Jānis Gūtmanis devās uz Dāniju, palīdzēt Imanta apgādam ar savu darbu un padomu.

Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri — DV Rietumvācijas vanadžu nozares vadītāju Tamāru un meitu Māru,

A. Mežals

Gaidas un skauti gatavojas lielajai nometnei

Kanadas gaidu un skautu jendu 18. lielā nometne „Meža gars" šovasar risināsies no 5. — 11. jūlijam lietuviešu skautu nometnē „Romuva" pie Fox Lake, netālu no Hantsvilles. Šo nometni lietuviešu skauti iekārtojuši jau pirms vairākiem gadiem savu jauniešu nometņošanas vajadzībām, bet dažreiz izīrē arī citiem. Nometne atrodas Fox ezera krastā, kas dod arī labas peldēšanas un ūdenssporta iespējas.

„Meža gara" nometnes karodziņa un zīmes metu apsolījis izgatavot ilggadīgais skautu vadītājs māksl. Jānis Deksnis. Gaidu nometnes vadībā darbosies priekšniece G. Upīte, viņas vietniece N. Pulciņa, komandante I. Kalniņa, saimniece S. Ozola un sanitāre B. Kersteina.

Skautu nometnes priekšnieks būs E. Dāvidsons, kas pildīs arī saimnieka vietnieka pienākumus, komandants — Edm. Ozols un saimnieks A. Budrēvics.

E.O.

Toronto Diždancis tautību festivālā Pitsburgā

Tautību festivāla uzvedumā Pitsburgā no 21. — 23. maijam Civic arēnā 22 tautību vidū latvieši piedalījās ar pavasaŗa atnākšanas uzvedumu, imantojot nodarbības un izpriecas Lieldienās. Bērzos kārtās šūpolēs, kuŗas bija konstruējis A. Felzenbergs, šūpojās jaunatne. Bērni ripināja olas no slīpā dēļa un ķerstīja viens otru, lai nopērtu ar pūpola zariem. Viens bērnu pāris improvizēja deju. Apmeklētāji pie galda baudīja Lieldienu gārdumus un zīlējaieceŗu īstenošanos ar olu sišanu, pavadot nodarbības ar dziesmām. Toronto tautas deju kopas Diždancis dalībnieki — Anna Briede, Pēteris Dzintars, Visvaldis Freimanis, Brigita Kampe, Imants Kārkliņš, Māris Kārkliņš, Gunta Lauge, Silvija Nāgele un Gunta Ozola, Zigurda Miezīša vadībā un Andŗa Šmita akordeona pavadījumā nodejoja Māsiņas lepno danci,, Saules deju, Maģo danci un beigās Ačku pu.

Daiļamatniecības stendā bija izstādītas Čikagas sudrabkaļa A. Telles Zemgales un Krustpils saktas un citas sudraba un dzintara rotas, dekorātīvi audumi, kokgriezumi un šķīvji, māla vāzes, ādas izstrādājumi u. c. Keramikas apgleznošanu un grebšanu demonstrēja Guna Nāruna. Rakstu iestrādāšanu ādas darbos demonstrēja Merialīse Zerviņa, bet kokles spēli — Ieva Bērziņa. Apmeklētāju uzmanību saistīja sīpolu mizās ar pavasaŗa lapu nospiedumiem krāsotās olas, kuŗas universitātes uzdevumā nofotografēja, vairākus Lieldienu olu paraugus izlūdzoties līdzņemšanai.

Ēdienu stenda apmeklētāju piekrišanu guva mīklā cepts kumpis, pelēkie zirņi un Jāņu siers..

Sarīkojuma un programmas atbildīgais vadītājs bija Guntis Bonders, ieejas karšu iepriekšējo pārdošanu veica Maija Asare, ēdienu stendu vadīja Laima Bērziņa, bet daiļamatniecības — Guna Nāruna un Austra Zerviņa.

Apmeklētājiem izdalīja 3000 brošūru ar īsu aprakstu par Latviju, tautu, vēsturi, valodu, dainām, tautas dziesmām, dejām, rotām un tērpiem. Pie ieejas atradās plakāti ar īsām ziņām par Latviju kā dzintarzemi, ar atzīmi, ka Pad. savienība to varmācīgi okupējusi. Bija arī atzīme, ka ASV valdība neatzīst Latvijas inkorporāciju un mūsu sūniecība joprojām darbojas Vašingtonā; tauta gaida un tic Latvijas valsts atbrīvošanai.

V. Zerviņš

Toronto ziņas

• Baltijas tautu federācija un Baltijas sieviešu padome Kanadā rīko pirmdien, 14. jūnijā plkst. 8 vakarā Sv. Labrenča centrā (St. Lawrence Centre for the Art) aizvesto piemiņas koncertu, kuŗā piedalīsies Elena Kuprevičiusa (vijole), Verena Dambrane (klavieres), Irene Loosberga (kontralts) un Stella Kersona (klavieŗu solo). Biļešu iepriekšpārdošana Lotus puķu veikalā un pie A. Kaļiņa, 14 Highgate Rd., tālr. 239-5588. Zālē tikai 480 vietas, kādēļ ar ieejas zīmju iegādāšanos jānodrošinās laikus, jo tās sadalītas visu trīs Baltijas tautu piederīgo starpā vienlīdzīgi.

• No Kanadas operas sabiedrības šāgada sezonā uzņemtām operām — Pučini Madame Butterfly diriģēs Alfreds Štrombergs. Izrādes notiks 21., 24. un 30. septembrī un 2. (dienas izrāde), 4. un 16. oktobrī. Bez tam šīs operas 7. un 14. okt.dienas izrādes skolu jaunatnei būs par pazeminātu cenu (2 dol.). Madame Butterfly tituļlomu dziedās Marija Pellegrīni, kas ir agrākā A. Štromberga skolniece Toronto karaliskā konservātorijā. Mazākās lomās piedalīsies arī citas viņa agrākās skolnieces. A. Štrombergs 1969. gada sezonā Kanadas operā pirmo reizi patstāvīgi diriģēja divas Rigoleto izrādes, bet pagājušā gadā—vienu Karmenas un vienu Don Džiovanni izrādi. Kanadas operas sabiedrība šāgada sezonā uzvedīs četras operas un vienu opereti: Pučini Madame Butterfly, Doniceti Lucia di Lammermoor, Verdi Makbetu un Vagnera Valkiru, kā arī Lehara opereti Jautrā atraitne.

• Pitsburgā, ASV, maija priekšpēdējās nedēļas nogalē risinājās tautību festivāls, kuŗā piedalījās arī tautas deju kopas Diždancis dalībnieki no Toronto. Jūnija beigās (no 24. jūnija līdz 1. jūlijam) Toronto savukārt risināsies „Starptautiskā karavāna", kuŗā ap 40 etnisko grupu vidū piedalīsies arī latvieši, līdzīgi pirmajai „Karavānai" aizgājušajā gadā. Šoreiz piedalīšanos kārtos jaunieši — Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības valde kopā ar nesen nodibināto Toronto latviešu jaunatnes apvienību, pieaicinot vēl darbiniekus no jaunatnes vidus. Kā izteicās LNJAK valdes priekšsēdis J. Zivtiņa, Latviešu namu „Karavānas" laikā pārvērtīs par „Rīgu", līdzīgi kā tas bija šā sarīkojuma laikā pirms diviem gadiem, kad latviešu rīcības komiteju vadīja I. Alksnis. Pagājušā gadā latvieši „Karavānā"nepiedalījās, jo tajā laikā Toronto risinājās dziesmu svētki un Nākotne 70 sarīkojumi. Šogad vienlaicīgi iekrīt DV 2. Globālās dienas Toronto, kādēļ sākumā bija nodoms „Karavānā" arī šoreiz nepiedalīties. Pēdīgi tomēr izvirzījusies atziņa, ka jauniešu piedalīšanās „Karavānā" netraucēs Globālo dienu sarīkojumus to atšķirīgā rakstura dēļ. Mūsu Rīgas vārds tā arī šogad ierindosies to vairāk kā 40 pāviljonu vidū „Karavānas" laikā Toronto, kas nes dažādu pasaules galvaspilsētu nosaukumus, kā: Londona, Parīze, Roma, Berlīne, Kopenhagena, Vīne, Madride, Hongkonga, Bombeja u. c., to vidū arī abu pārējo okupēto Baltijas valstu galvaspilsētu, Tallinas un Viļņas, vārdu. Pāviljoni būs atvērti no plkst. 6 vakarā līdz pusnaktij, bet sestdien, svētdien un 1. jūlijā jau no plkst. 1 pēcpusdienā. Šī būs pēc kārtas jau trešā „Starptautiskā karavāna" Toronto. Pērngad 36 dažādas pasaules pilsētas — pāviljonus apmeklēja ap 400.000 personas.

• DV 2. Globālo dienu laikā Toronto pulcēsies arī bijušie Latvijas armijas virsnieki, kuŗu sanāksme notiks 3. jūlijā plkst. 7 vakarā Royal York viesnīcas „Toronto" zālē.

• Ziemeļjorkas slimnīcā (North York General Hospital) 27. maijā mirusi 86 g. vecā Anna Sausiņa. Aizlūgumu 30. maijā Rosar bēŗu namā vadīja archibīskaps A. Lūsis, sēru mūziku spēlējot Editei Timermanei. Nākošā dienā nelaiķi pēdējā gaitā archibīskaps izvadīja uz Jorkas kapiem. Aizgājēja atstāj piecus bērnus — dēlus Jāni un Augustu un meitu Austru Sausiņu Zviedrijā, meitas Almu Kaļiņu ar znotu un Liliju Dūni Milvokos, ASV, 13 mazbērnus un 5 mazmazbērnus. Nelaiķe bija ieceļojusi no okupētās Latvijas Zviedrijā, bet pēc tam pārcēlusies uz Kanadu un dzīvoja pie meitas Almas Kaļiņas un znota Toronto. Aizgājēja piederēja pie vecas jūrnieku un zemnieku dzimtas.

Kanadas ziņas

ŠELBURNA

• Mācītājs R. Ekšteins 22. maijā Trinity United Church Šelburnā salaulāja Āriju Lanku ar Gordonu Henriju (Henry). Kāzu mielasts, piedaloties vairāk kā 200 viesiem, notika Šelburnas Community Centre telpās. Jaunais pāris devās kāzu ceļojumā uz Eiropu. Līgava ir latviešu lauksaimnieka Gustava Lankas meita „Latviešu pagastā".

EDMONTONA

• DV Edmontonas nodaļa Daugavas Vanagu organizācijas 25 gadu darbības atceri atzīmēja 15. maijā ar svinīgu aktu Balvīna zālē, Edmontonā. Svētku ievadījumā nodaļas priekšnieks A. Stepermanis, pēc Kanadas un Latvijas himnām, aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizsauktos cīnītājus. No Edmontonas latviešu biedrības sveicienus nesa biedrības priekšnieks St. Rudovics. Edmontonas latviešu luterāņu draudzes sveicienus nodeva draudzes priekšnieks V. Brūzis, bet LNAK vārdā apsveica LNAK pārstāvis A. Štāls. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis profesors J. Lielmežs savā apsveikumā aicināja jo kuplā skaitā piedalīties nākošā vasarā dziesmu svētkos Vankuverā. Tie paredzēti no 30. jūnija līdz 4. jūlijam.

Apsveikumiem sekoja tautisko deju kopas Daina priekšnesumi V. Finveres vadībā. Par svētku mielastu bija rūpējušās vanadžu priekšniece Z. Stepermane ar palīdzi E. Brūzi. Apmeklētāju vidū bija arī londoniete E. Beitāne. Svētkos pārdotas 82 ieejas kartes.

A. Štāls

Etniskās grupas gatavojas „Starptautiskajai karavānai" Toronto. Uzņēmumā — dejotāju grupa pozē mūsu fotografam pie Toronto pilsētas valdes nama strūklakām.

Foto: A. Kalniņš

DV Čikagas apvienības valde, 1. rindā no kreisās: apvienības priekšnieks U. Vītols, vanadžu kopas priekšniece E. Šmite un priekšnieka vietnieks A. Zaube; 2. r. — kasieris I. Priedulājs, saimniecības daļas vadītājs V. Kupreičiks, biedrzinis P. Dišlers, kultūras nozares vadītājs R. Ārums un sarīkojumu daļas vadītājs A. Bārda. Iztrūkst sekretārs V. Lāčkāja un jaunatnes daļas vadītājs L. Kūdzējs.
Foto: Egons Tomsons

Atskats par DV Čikagas apvienības 20 gadiem

DV Čikagas apvienība, kā jau agrāk ziņots, 24. aprīlī atzīmēja savus 20. gadasvētkus. Atskatoties apvienības vēsturē, redzam, ka iniciātoru sanāksmē piedalījušies 11 biedri, bet 1970. gadā apvienībā bijuši jau 225 biedri. Kopš dibināšanas dienas apvienībās bijuši šādi priekšnieki: Eduards Ozoliņš (1951 — 1952), Augusts Vanags (1952 — 1957 un 1960 — 1961), apbalvots ar DV zelta nozīmi, Rūdolfs Poruks (1957 — 1960), apbalvots ar DV CV atzinības rakstu un Uldis Vītols (no 1961. gada līdz šim laikam), apbalvots ar DV zelta nozīmi.

Vairāk kā 10 gadus valdē darbojušies I. Priedulājs (16 g.), apbalvots ar DV zelta nozīmi, A Zaube (14 g.), apbalvots ar DV CV atzinības rakstu, V. Kupreičiks (14 g.), apbalvots ar DV CV atzinības rakstu, A. Eglājs (12 g.), apbalvots ar DV zelta nozīmi. Ar gandarījumu Čikagas apvienība var atzīmēt, ka no tās vidus nākuši divi ASV priekšnieki — Aug. Vanags (1956 — 1962) un J. Utināns (sākot ar 1970. gadu).

No svarīgākajiem kultūrāli sabiedriskajiem pasākumiem apvienībā minami: pirmā DV ASV delegātu sanāksme 1955. gadā un pirmās DV dienas ASV 1956. gadā, kuras tika rīkotas kopā ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību. Tajā pašā gadā uz Čikagu pārnāca arī DV ASV zemes valde, kur tā darbojās līdz 1962. gadam. 1962. gadā notika DV ASV delegātu kongress, bet 1964. gada rudenī — pirmā DV ASV informācijas darbinieku sanāksme ASV vidienes apgabala apjomā. 1965. gada maijā Čikagā notika ALA kongress, kuŗa rīkošanā piedalījās Čikagas apvienība. 1966. gada septembrī apvienības izkārtojumā notika pirmais globālais DV dienu sarīkojums. Kopējais apmeklētāju skaits bija tuvu pie 10.000.

1968. gadā apvienība piedalījās Čikagas latviešu biedrības rīkotajās latviešu dienās, kuŗas izvērtās par grandiozu manifestāciju šajā miljonu pilsētā. 1969. gada novembrī apvienība rīkoja Latvijas karavīru 50 gadu atceri. Pagājušā gadā DV ASV sēdeklis atkal tika pārcelts uz Čikagu.

Mazāka nav bijusi arī apvienības iekšējā kultūrālā rosme. Kā pirmā 1950. gadā nodibinājās basketbola kopa. 1958. gadā vienība ieguva ASV meistartitulu. 1962. gadā nodibinājās šaušanas kopa, kuŗas pastāvēšanas laikā iegūtas 39 balvas, no tām 17 ieguvis kopas ilggadējais priekšnieks I. Švānfelds. DV vidējo rietumu apvienību draudzības sacīkstēs 1966. gadā komanda ieguva 1. vietu, DV ASV meistarsacīkstēs 2. vietu. 1962. gada rudenī apvienība, kopā ar Čikagas latviešu biedrību nodibināja Ilinojas latviešu kreditsabiedrību un apvienības vanadzes Adeles Ārumas ierosmē Čikagas vanadžu dubultkvartetu, par tā mūzikālo vadītāju izraugot T. Ozoliņu. Aizvadītajos gados dubultkvartets dziedājis 2 patstāvīgos koncertos un viesojies vairākos latviešu centros. Par rosmi dubultkvartets 1966. gadā saņēma DV ASV centrālās valdes atzinības rakstu, bet 1968. gadā 4. Vispārējo dziesmu svētku godalgu. 1971. gada pavasarī, kopā ar Čikagas kokļu ansambli Beverīna, dubultkvartets ieskaņojis skaņu plati. Ik gadus tiek sarīkoti koncerti, teātra izrādes, priekšlasījumi.

Galvenā kopas rosme izpaužas aprūpes darbā. 20 gados savākti $40.257, no tiem 23.000 Ziemsvētku akcijā, tā ierindojot Čikagas DV apvienību 1. vietā. Jaunatnes un sporta darbam atvēlēti 8000 dol., Bērzaines akcijā 3000, DV ASV aprūpes darbam nodoti 29.000 dol. Apvienība atbalsta Minsteres latviešu ģimnaziju, Čikagas latviešu skolu, izsniedz stipendijas Divreizdivi nometnēm, Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursiem, atbalsta slimos un darba nespējīgos apvienības biedrus.

Atzīmējama vanadžu kopa, kuŗa veikusi apvienības saimniecības darba lielāko daļu. Kopa dibināta 1952. gadā, par priekšnieci ievēlot A. Indāni. No 1960. — 1967. gadam kopu vadīja L. Rozentāle, bet no 1967. gada E. Šmite. Sākot ar 1967. gadu vanadzes izkārto gadskārtēju sarīkojumu, kuŗa ienākums papildina aprūpes kontu. Kopā ar apvienības aprūpes daļu vanadzes apmeklē slimos biedrus, apsveic karavīru mātes Ģimenes dienā un sūta Ziemsvētku sainīšus latviešu karavīriem aktīvā dienestā.

I. Š.

Ko rāda LPB aptauja

Lai noskaidrotu iespējamo darbību nākotnē, Latviešu preses biedrība bija izsūtījusi visiem ASV un Kanadā dzīvojošiem 216 biedriem aptaujas lapas, tās piesūtot arī ap 30 citiem šajās zemēs dzīvojošiem literātiem vai literātūras cienītājiem, saņemot 32 atbildes. No ASV vidienes ienākušas 13 atbildes, no austrumkrasta 10, Kanadas 6 un rietumiem 3.

Aptaujas lapā bija jautājumi par iespējamo kongresa sasaukšanu latviešu autoriem. Neviens no atbilžu iesūtītājiem nebija izteicies pret šāda kongresa noorganizēšanu. Tāpat maz domstarpību bija par kongresa ilgumu. 27 atbilžu iesūtītāji vēlas kongresu „pagarinātās" nedēļas nogalē, 3 vai 4 dienas. Par vienas nedēļas kongresa laiku izteikušies tikai 2, pie kam daži citi apšauba, vai latviešu literātam varētu būt tik daudz laika, lai 7 dienas veltītu dažādu problēmu iztirzāšanai. Divu dienu kongresu vēlētos tikai 4 dalībnieki.

Lielākas domstarpības ir par kongresa vietu. Vislielāko piekrišanu guvusi Ņujorka, kas ieguvusi 43 punktus, Čikaga 32, Gaŗezers 27 un Toronto 26 punktus. Seko ieteikums par Katskilu kalniem, kā Ņujorkas draudzes īpašuma, tā invalidu „Rotas" izvēle. Abi īpašumi ir viens otram kaimiņos. Pāris citas aptaujas par sarīkojuma vietu ieteic austrumu krastu vai ASV vidieni, neminot noteiktu vietu. Dažās atbildēs vēl minēta Klīvlenda, Milvoki, Sanfrancisko, Detroita, Vašingtona, Kalamazū, Grand Rapidi.

LPB valde mēģinājusi noskaidrot, kāpēc literāti kongresu vēlētos lielpilsētās — Ņujorkā vai Čikagā. Daži vidējās paaudzes autori nodarbināti lielāku uzņēmumu atbildīgos amatos, kur iespējams dabūt bezmaksas, vai vismaz daļēji atlīdzinātu ceļojumu uz Ņujorku vai Čikagu, bet ne uz kādu mazāku centru. Citi domā, ka lidmašīnu satiksme un līdz ar to nokļūšana uz lielpilsētām ir ērtāka un izdevīgāka, tāpēc arī par tām izšķīrušies. Mazo vietu (Gaŗezera vai Katskilu ieteicēji domā, ka tur kongresu netraucēs un ka vasaras laikā patīkamāk ir nodzīvot svaigā gaisā nekā lielpilsētas dūmakā.

Uzturēšanās Gaŗezerā vai Katskilos kongresa dalībniekiem izmaksātu mazāk nekā pilsētās, dzīvojot viesnīcās. Latviešu preses biedrības priekšnieks V. Irbe iespējamo kongresa rīkošanu Gaŗezerā pārrunājis ar administrātoru V. Vārsbergu. Tas varētu notikt 1972. gada 4. jūlija nedēļas nogalē (no 1. — 4. jūlijam). Uzturēšanās katram dalībniekam izmaksātu ap 25 dol.

Referātu ilgums kongresā varētu būt no 20 minūtēm līdz 1 stundai; lielākā daļa to vēlētos 20 — 30 minūtes ar sekojošām debatēm. Daži ieteikuši arī paneļdiskusijas. Par referentiem ieteikti J. Bičolis, I. Cēbere, N. Valtere un citi. Daži ieteikuši aicināt par referentiem literātus no Eiropas, vai kādu, kas apciemojis Rīgu un tur pavadījis ilgāku laiku, satiekoties ar okupētās dzimtenes rakstniekiem.

Dažas atbildes visai raksturīgas. Kāds rakstītājs jautā: „Vai nevar aizvērt muti komūnisma veicinātājiem?" . Kāda cita atbilde prasa noskaidrot, kādi literātūras paveidi visvairāk vajadzīgi latvietības saglabāšanai? Vēl cita atbilde pauž neapmierinātību par kritikām, jo „nav neviena darba, kas būtu tikai slavējams un nav neviena, ko nebūtu vērts izlasīt līdz galam".

Lielākā daļa literātu kongresa laikā vēlētos literāro darbu lasījumus. Dažs domā, ka tādi derētu katras dienas nobeigumā, cits — ka pietiktu tikai ar vienu kopēju literāru sarīkojumu. Pāris citu izteikušies, ka lasītāji varētu būt tikai jaunie literāti. Kāds Kanadas kopas biedrs vēlētos arī kādas jaunas lugas pirmizrādi, kā arī koncertu ar latviešu autoru dziesmu tekstiem un dzejoļu lasījumu aktieŗu izpildījumā. Citā aptaujā ieteikts rīkot tikai 2 — 3 literārus lasījumus, kas izšķirams izlozes ceļā, bet atbilde no Ņujorkas brīdina nenogurdināt publiku: „Mēs nerakstām paši sev, bet publikai.". Ieteic arī nolasīt klasiķu darbus un mūzikālo daļu ievadīt ar tautas dziesmām.

—be

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Nopelnu stipendijas pārbaudījumos pamatskolu grupā no Grand Rapidu latviešu skolas piedalījās 7 meitenes un no Vienības draudzes latviešu skolas 2 zēni. Pārbaudījumi notika latviešu skolas telpās 15. maijā prof. R. Markusa vadībā, piedaloties skolas pārziņiem V. Libantam un Z. Lapsiņai, vecāku padomes priekšsēžiem P. Eriņam un R. Puriņai un klases audzinātājai I. Vanuškai. Ģimnāzijas grupā dalībnieku nebija.

● Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde 12. maijā vietējā literārā kluba telpās DV apvienības izkārtojumā bija pulcinājusi vairāk kā 300 apmeklētāju, kas ar interesi sekoja Anšlava Eglīša komēdijas Bezkaunīgie veči izrādei, par ko lielai daļai bija zināms priekšstats no agrāk lasītā satura grāmatā. Taču tas interesi vēl kāpināja. Izrādes noslēgumā netrūka ne suminājumu, ne ziedu.

● Vasaras sezonas atklāšanas sarīkojums Mežvidos 16. maijā bija pulcinājis pāri par 200 apmeklētāju, to vidū arī no citiem latviešu centriem Mičiganā. Negaidītu pārsteigumu sagādāja māc. K. Zuikas ierašanās no Vācijas, kas viesojās pie sava brāļa dir. R. Zuikas Kalamazū un šoreiz kuplināja dievkalpojumu ar savu svētrunu, piedaloties pašu draudzes māc. Kr. Hermanim. Programmas daļā vēsturniece Austra Grīnvalde stāstīja par tautas dziesmām un latviešu koris dir. R. Zuikas vadībā nodziedāja vairākas dziesmas. Bija gādāts arī par pusdienām.

● Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums un laicīgais akts būs 13. jūnijā Latviešu biedrības izkārtojumā. Iepriekšējos gados laicīgais akts dažkārt izpalika, kas daudzos radīja neapmierinātību.

● Jaunienkārtotai Latviešu biedrības bibliotēkai tautieši pēdējā laikā ziedojuši 192 grāmatas. Lielākais devums bija no Andreja Plātes, kas nodevis bibliotēkai 76 grāmatas. Jaunu grāmatu iegādei H. un M. Bergs nodevis 10 dol. un K. Stede 5 dol. Bibliotēka atvērta trešdienas vakaros, koŗa mēģinājuma laikā.

● Grand Rapidu latviešu skolas absolventu klase 15. maijā kopā ar audzinātājiem pirms izlaiduma akta ieradās Vudlavna kapsētā, kur nolika ziedus uz mirušo skolotāju atdusas vietām. Pievakarē aktu ar dievkalpojumu baznīcā ievadīja māc. Kr. Hermanis, tam turpinoties apakšējās telpās, kad ienesa karogus un uzrunu teica skolas pārzinis V. Libants. Karogu no absolventu klases nodeva Ingrida Kornete, bet saņēma 7 kl. audzēknis Jānis Bole. Apliecības par skolas beigšanu saņēma Līga Jansone, Nora Kalēja, Ingrida Kornete, Rita Plāte, Ingrida Straume, Ārija Stūre, Ilze Valkovska, kuras ar vaiņagu un latviskās krāsas vairodziņu apbalvoja vecāku padomes priekšsēde R. Puriņa. 7. un 8. klases audzēkņi skandēja patriotiskus dzejoļus un runāja gan skolēni, gan organizāciju pārstāvji, tāpat audzinātāji, daudziem saņemot ziedus, grāmatas un citas veltes. O. Roziņa dāvāja skolai Ed. Virzas ģīmetni, savas mirušās meitas-skolotājas piemiņai, bet absolventu klase pasniedza skolai pulksteni. Sekoja kopīga pakavēšanās pie atspirdzinājumiem un cepumiem. Otrā dienā absolventu klase ieradās draudzes lauku īpašumā Mežvidos, kur 7 meitenes izlaiduma dienas piemiņai iestādīja liepiņu. — tis.

BOSTONA

● Svētdien, 23. maijā vakarā traģiskā nāvē miris mācītājs Osvalds Blūmītis. Krustojot ielu viņu sabraucis kāds taksametrs. Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja 27. maijā uz Ģetzemanes kapiem Bostonā.

Interesants jauniešu sarīkojums DV namā Ņujorkā

Ap 30 jaunās un tikpat vecās paaudzes piederīgo 22. maija vakarā ar interesi sekoja jauniešu sarīkojumam DV namā. Jaunais literāts Reinholds Millers interesantā un labā latviešu valodā stāstīja savus vērojumus un atziņas par paaudžu sadarbības iespējām. Referents nesaskatīja plaisu, bet katrai paaudzei raksturīgo un kopīgo, skardams arī iespējas, kā pārvarēt neuzticību paaudžu starpā.

Daudzas lietas vecajiem un jaunajai paaudzei ir kopīgas, piemēram, dabas skaistums un cīņa par dzimtenes atbrīvošanu. Jauniešu vairums domā līdzīgi vecakai paaudzei. Atšķirība pastāv tikai psīcholoģiskā pieejā vai izpratnē. Vecākiem pieder līdzekļi, jaunatnei — enerģija un idejas. Latviešu valoda ir stiprākā un igstošākā latvietības pazīme. Latviskais nav problēma. Tas ir laimīgs stāvoklis. Amerikānismu mēs sastopam uz katra ielas stūŗa, kā amerikāņos, tā latviešos, bet atmetot latviskumu, mēs pazaudējam lielu vērtību. Jaunatne nezaudēs, ja viņa lasīs latviešu laikrakstus. Ar amerikāņiem sacensties amerikānismā būs grūti. Referenta gaidītie uzbrukumi no vecās un jaunās paaudzes klausītājiem izpalika, toties spēcīgi bija aplausi un pateicības rokas spiedieni no abām pusēm.

Longailendas 12 meiteņu ansamblis dziedāja 4 tautas dziesmas, bet Longailendas meiteņu trio (Elga Ozoliņa, Beatrise Reinbacha un Baiba Kalnāja) ģitaras pavadībā sniedza 4 laikmetīgas latviešu dziesmas. Mūzikālie priekšnesumi guva tikpat dzīvus aplausus kā referāts. Brīvlaika nodarbību sniegumus mākslas fotografijā rādīja Gunārs Bērziņš, Gunārs Lucāns un Uldis Skrodelis.

Pēc priekšnesumiem vecā paaudze „okupēja" DV nama augšstāvu, bet jaunie tikpat omulīgi jutās apakšstāvā. Vēlāk „tilti" tika mesti vienai paaudzei viesojoties pie otras.

L. R.

Elza Klaustiņa †

Kā jau mūsu laikrakstā ziņojām, 13. maijā Milvokos savā 87. mūža gadā mirusi jau neatkarīgās Latvijas laikā plaši pazīstamā sabiedriskā darbiniece Elza Klaustiņa. Šis ir viens no viņas pēdējiem uzņēmumiem.

Cinītāju pieminot

Pontiakā, Mičigenas pavalstī, 10. maijā ar sirdstrieku miris bij. Latvijas armijas un latviešu leģiona virsleitnants Kārlis Ķeņģis. Viņš bija dzimis 1903. gada 22. martā Zlēku pagastā, Ventspils apriņķī, lauksaimnieka - rūpnieka ģimenē. Pēc Ventspils reālskolas absolvēšanas beidzis Latvijas kaŗa skolas artilerijas nodaļu ar leitnanta dienesta pakāpi. Pēc tam dienējis Kurzemes artilerijas pulkā, kur paaugstināts par virsleitnantu.

Pēc kaŗa dienesta atstāšanas vltn. K. Keņģis pārgāja uz dzīvi Ugāles pagastā, kur nodarbojās ar lauksaimniecību un rūpniecību. Bijis Ugāles pagasta padomes un tiesas loceklis, rosīgi darbodamies arī vietējā sabiedriskā dzīvē un sastāvējis Ventspils aizsargu pulkā par eskadronu komandieri. Kādu laiku pildījis arī Liepājas - Aizputes satiksmes inspektora pienākumus.

Otrā pasaules kaŗa laikā vltn. K. Ķeņģis 24. Talsu bataljona rindās piedalījās cīņās pie Ļeņingradas. 1944. gada rudenī viņš ar 15. divīzijas rezerves bataljonu pārcelts uz Vāciju. Apbalvots ar vairākiem kaujas ordeņiem un goda zīmēm. Gūsta laiku pavadījis Cēdelgemā, kur piedalījies Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanā 1948. gadā izceļojis uz Angliju, kur piedalījies DVF dibināšanā un darbojies DVF Boltonas nodaļas valdē, revīzijas komisijā un kā bibliotēkas un grāmatu galda vadītājs. (Viņa vadībā bibliotēka izveidojās par lielāko laviešu grāmatu krātuvi visā Lankšairas apgabalā.

1968. gadā K. Ķeņģis pārnāca uz dzīvi ASV, vispirms Detroitā, tad Pontiakā, kur kopā ar dzīvesbiedri strādāja kādā viesnīcā un darbojās Latviešu virsnieku un DV apvienībā, arī Detroitas Kristus ev.-lut. draudzē. Nākošos pilnos 70 dzīves gadus nelaiķim neizdevās sasniegt, aizejot no dzīves 68 gadu vecumā. Viņš atstāja dzīvesbiedri Matildi.

T. V.

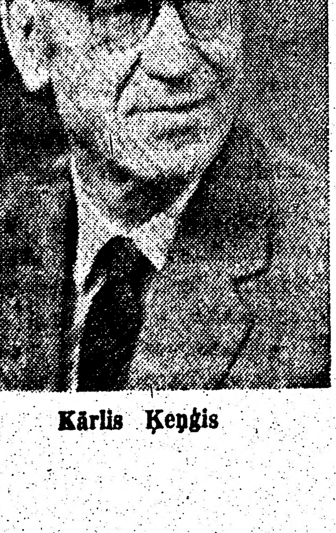

Kārlis Ķeņģis

Svētvakars Brāļu kapos

Simt svētceļnieku 22. maija vakarā klusēdami stājās viens pie otra uz akmenī kaltās grīdas Brāļu kapos Elka parkā, Ņujorkas pavalstī pie Rotas. 2000 pēdu virs jūras līmeņa klusais kapu kalns ielenkts no apkārtējiem Katskiļu kalniem. Uz Brāļu kapu altāŗa vējā locījās svētuguns liesmas. Mācītājs Rolle aicināja domās aizstaigāt pie daudzajiem nezināmiem varoņu kapiem.

Simt galvu noliecās, domas kavējās tālos pagātnes ceļos, no Volchovas purviem, gar Latgales ezeriem, pāri Vidzemes kalnājiem un Kurzemes līdzenumiem — Ritova, Salakšas sādža, pāri Cempelbergas cīņu laukam, kur sniegā palika iemītas latvju karavīru pēdas, māsa domās sastapa savu zudušo brāli, dēls — tēvu, brālis — brālis — savus kauja kritušos cīņas biedrus. Arfas stīgas skanēja cauri vējam un tumsai: „Augšā aiz zvaigznēm"..

Nākošās dienas pēcpusdienā 18 urnas guldīja Brāļu kapu aizvējā mūžīgajam mieram. Prāvests Valters teica svētrunu: „Trīs saujas pelnu, vai tas ir viss, kas paliek pāri?". Pēc svētrunas katru vēl pieminēja vārdā īsajā un pēdējā aizsaules ceļojumā.

LKOK Eduarda Lūša pelnu urna... Trīs karogi noliecās pusmastā. Aiz urnas soļoja nelaiķa dzīvesbiedre Alma un tuvākie radi un draugi. Mācītājs Rolle svētot kaisīja Latvijas zemi. Kanadas virsnieku apvienības un kaŗa invalīdu saimes vārdā ziedus nolika kapt. J. Grīnvalds. Baritons Jānis Kļaviņš nodziedāja trīs dziesmas mūžībā aizgājušajam draugam un kaŗavīram. Pēc tam vēl iesvētīja 7 piemiņas plāksnes kaujas laukos palikušajiem kaŗavīriem.

Neviena kapa vieta nav tik dziļa, lai mīlestību apraktu

Austra Vītoliņa

Sveša ābele zied...

Skatos pa logu, kā mana svešā ābele zied. Domas iet uz tālo dzimteni: „Pie ābeles piestājos, kā pie savas māmuliņas"... Māmuliņa sen jau Sibirijas tundrās iet. Tēva dārzā redzu ābeles ziedos līkstam. Vecā māsa, ceļos nometusies, pie ābeles Dievu lūdz. Cik gadu, cik pavasaŗu, cik rudeņu vēl ciest?

„Birst ābelei balti ziedi, birst man gaužas asariņas"... Raud māsa - verdzene dzimtenē, raud māsa - svešiniece brīvajā pasaulē. Viss cerētais zudis. Varoņu asinis veltīgi lijušas.

Vecajam bērzam ceļa galā puse nokaltusi, bet puse vēl zaļo. Tur smaržo jaunās lapiņas. Nokalnēs zied zilās un baltās vizbulītes. Ap Jāņu laiku būs pļava kā pasaka. Iemirdzēsies bezdelīgu actiņas, sviesta bungas, kaķpēdiņas — iedegsies sapņainie zilgalvji. Ziedēs vanagzirņi, baltais un sarkanais āboliņš, dzeltenās purenes, pienenes, smilgas un beidzot ar savu vienreizējo smaržu — naktsvijolītes — tādas, kādu nav nekur citur pasaulē. Sāp sirds. Jau gadu desmitus nav dzirdēts cīrulis dziedam, dzeguze kūkojam, cielaviņu tekalējam ar balto priekšautu, bezdelīgu vidžinājam: „iztek tauki uguni, vidžu, vidžu čirkst".

Svešā ābele taču ir manis pašas stādīta. Iedēstīju dārziņā kā mazu gana rīkstīti, daudzus gadus atpakaļ. Bet kādēļ tā nav tik mīļa, kā ābele tēva dārzā?

Izbeidzas mans dzimtenes dārza sapnis, jāatgriežas ikdienā. Gaidīsim vēl, cietīsim vēl. Reiz atgriezīsies jauns dzimtenes pavasaris.

E. Alka

Pēteris Grods

Pelēkais trijjūgs

DIENU PIEZĪMES

(3. turpinājums)

Rītā gaismā ieraugam svešu zemi un cilvēkus. Tie iepemtie Polijas apgabali. Tīras un glītas staciju ēkas. Lauki kopti un grāvoti. Neapstrādātu vietu nav. Mežu maz, jo vājas, smilšainas augsnas.

18. oktobrī iebraucam Pozenē. Skaista pilsēta. Koku krāšņums un māju pievilcīgā architektonika. Lai gan poļi to uzskata par savu, no ārienes dveš vāciskais. Un tāda šī pilsēta arīdzan ir.

Ar rokas bagāžu taisāmies uz nometni, kas nemaz nav pievilcīga. Tur mūs sola iedalīt darbos. Tomēr vairāk par atutošanu nekas nenotiek.

Pēc dažām dienām vācamies laukā — ar vilcienu uz Parchimu, pie Meklenburgas, kur bez iesaistīšanas darbā paredzēta arī pasu izsniegšana.

Ceļš tīkamāks, jo braucam dienas laikā. Acis tveŗ brīnišķas ainavas un tūdaļ sirds tās pārkausē atziņā, ka skaista ir vācu zeme. Mēs gan nevaram pierast šablonam, ko redz lauku ciemos: visas mājas pēc viena parauga. Nav redzama to iemītnieka, vācu cilvēka gaume un izjūta. Tāds kā saltums dvašo pretim, kaut šo māju apkārtne slīgst koku un zemes reljefa saskanīgā rotā.

22. oktobrī iebraucam Parchimā. Vilciena sastāvu tūdaļ nobīda uz bēgļu nometnes atzarojumu. Apvidus tīkamāks, bet gandrīz katru vakaru nervus skrubina trauksmes sirēnas.

Kārtējā atutošanās ar sekojošu pirti un veselības pārbaude. Te jāpiedzīvo neparastas neērtības. Pēc mazgāšanās, gluži plikam, jāstājas divu 20 — 25 gadu vecu meiteņu — mašīnrakstītāju priekšā, sniedzot par sevi ziņas, lai intervētājas varētu sastādīt anketi. Meitenes, laikam jau uztraukumā, katram vīrietim viņa anketā iesita pa kļūdai...

Parchimas nometnē dzīve ciešamāka, ēdiens labāks, maizes un sviesta devas lielākas. Te sastopam citus bēgļus, kas jau nedēļām nīkst un gaida, kad kaut kur varētu atrast darbu, kaut arī tas būtu prasmei nepiemērots.

Kādu nakti, ap plkst. 2 mani nometnes pagalmā izsauc darba pārvaldes ierēdnis, manāmi iereibis un saka, ka patreiz esot lidotāju uzbrukums. Nesaprotu: kāpēc man gan vienīgam viņš to saka? Bet viņš tūdaļ arī viltīgi nosmejas: viņam liekoties, ka man tajos saiņos esot arī viens lieks brandavs, kuŗu varētu nogaršot. Drusku nekaunīgi, bet kaŗa laiks un kungiem slāpst.

Te padzirdu, ka Basteja nometnē, pie Drezdenes pulcēti mežu darbinieki.

26. oktobŗa agrā rītā atiet vilciens uz Drezdeni. Braucējos es, virsmežzinis Ambers, inž. Godgovds, mežsargi Vaļuks un Katlaps un, protams, uzticīgais Dr. Arcebašs. Ātrvilciens rauj tik strauji, ka tikko varam saskaitīt gaŗām skrejošos telefona stabus. Lauku ainava gaŗajā skrējienā samērā vienmuļa. Raksturīgi redz tikai melnraibos ganāmpulkus. Saprotams — galviņu skaits niecīgs. Lauksaimnieki brauc un strādā ar govīm un vēršiem, kas liela auguma. Neviena zirga.

Mežu maz. Ja ir, tad jaunaudzes. Arī cilvēku, kā uz lauka, tā ciemos, maz. Vīriešus kaŗš paņēmis savā kalpībā. Citāda aina ir vilcienā. Tur vēl pamana dažu jaunekli iesaucamo gados. Par viņiem jaunākie saistījušies Hitlera jaunatnē, uniformēti un jau no mazatnes rūdās par kaŗavīriem. Vai visās stacijās dzelzceļu dežurantes sievietes, tāds pat arī vilcienus pavadošais konduktoru personāls. Tā kā sarukusi vācu laipnība. Vienīgi vācu sieviete šai tikumā vēl augusi, bet vīrietis gājis lielu soli atpakaļ.

Ātrvilciens pietur reti. Tad skats tveŗ apkārtni. Ļaudis iet, steidzas, sarunājas. Maz kaŗavīru. Droši vien tie savās vienībās. Pirmā acu uzmetienā — bezgalīgais gaisa terrors. Vai katra kaut cik ievērojama vācu pilsēta saņēmusi smagāku vai vieglāku sitienu. To redz Hallē, Vitenbergā, arī Leipcigā. Bet dzīve rit tālāk. Nav laika nopūtām. Jādomā par nākotni, kuŗu vācieši iecer uzvaras spožumā. Viņi sasprindzina nervus, pacieš trūkumu un neērtības, lai tauta pēcgalā izietu kā uzvarētāja.

Interesanta uzraušas saruna ar kādu valstsvācieti. Viņu intriģē mūsu apstākļi, zeme, komūnistu pirmais varas gads un tagadējā ielaušanās Baltijas valstīs, kā tauta pret to reaģējusi. Būdams austrumprūsis, viņš zina daudz. Viņam ir skaidrs, ka savu zemi neesam atstājuši kādu meklētu dēku dēļ, bet gan glābdami kailo dzīvību.

Viņam bieži nākoties braukt dienesta darīšanās uz Prāgu un sarunāties ar čechiem, kuŗi savā laikā bija niknākie vācu ienaidnieki. Bet pēc boļševisma sistēmas iepazīšanas viņi pārvērtušies.

Tērzējot nemanīti esam pietuvojušies Drezdenes priekšpilsētai. Rīta krēslā var saskatīt labi koptos dārzus glīto ēku priekšā. Slavenā Drezdene! Te taču savā laikā mitis Jāņa Poruka „Pērļu zvejnieks", būdams Drezdenes konservātorijas audzēknis. Te elpojis un krājis zinības kāds liels latvietis.

Braucam cauri Drezdenei uz Lomeni, lai sasniegtu mežkopju nometni Basteja viesnīcā. Bet ceļā mūs aptur Lubānas mežsaimniecības skolas priekšnieks un norāda, ka Bastejs pārpildīts lietuviešiem. Atkal dodamies atpakaļ un vēlā vakara stundā solojam uz Drezdenes nometni Brēmera ielā. Tur esot iekārtota laba nometne mežu darbiniekiem. Izrādās, tās pašas jau redzētās pelēkās kazarmas ar blaktīm, natirumiem un citiem „jaukumiem". Slikti pārgulam. Arī ēdiens nepavisam neapmierina. Pie tam tā iedalīšana un izsniegšana nodota krievu ziņā: tie mūs dirigē, lamā un rīko. Kad reiz tiksim vaļā no šiem ruņiem vaņkām? Jābrīnās, ka arī nometnes pārvaldes vācieši mūs uzskata par tautu, kas sliktāka par krieviem.

Sākas gaŗa cīņa pēc pasēm. Stāvam rindā kopš plkst. 6 rītā. Pēc septiņām stundām vācu ierēdņi pasaka, lai nākot atkal rītu. Kamēr nīkstam rindā, pa sāndurvīm virzās publika, kas vāciešiem, acīmredzot, labāk patīk. Tā nocīnījos trīs dienas un tikai ar darba pārvaldes ierēdņa piepalīdzību beidzot dabūju ārzemnieka pasi. Šīs elles mocības, ko latvieši bēgļi piedzīvoja cīņā dēļ pasēm, nemaz nav aprakstāmas.

Gaidot uz ārzemnieka pasi, jau interesējos par darbu ar mežu pārvaldes forstmeistara Bendorfa vidūtājību. Viņš izraksta man komandējumu uz kādu koku zāģētavu Švepnicā, 40 kilometrus no Drezdenes. Paldies Dievam, varbūt reiz tiksim laukā no zvēru dārza!

Savācam rokas saiņus, atvadāmies no draugiem.

Bet prieks ir pārāk īss. Izrādās, ka tā ir zāģētava miniatūrā: viens gateris, septiņi franču un viens poļu strādnieks. Man tur darbu nevar ierādīt un arī dzīvokļa nav. Mūs pacienā ar liešām pusdienām. Pēcpusdienā braucam atpakaļ uz Drezdeni. Cīņa atkal jāsāk no gala.

Gan laika maz, tacu dažēji apskatām Drezdeni. Skaista pilsēta Elbas krastos. Varenas celtnes, mūzeji, teātri, opera. Ielās dzīva kustība. Ļaudis labi ģērbušies. Tik sejās nemana parastā vācu smaida. Kaŗš visus nomācis.

Nometni Bremera ielā 15 bieži apciemo latviešu leģionāri, meklēdami savējos vai kādas ziņas par tiem. Mūsu zeņi ir labi noskaņoti un mūs mierina, ka līdz nākošā gada Ziemsvētkiem būsim atkal savā, kaut arī sapostītā, dzimtenē. Lai no viņu mutēm Dieva ausī. Arī mēs to no sirds vēlamies.

Turpinu zondēt darba iespējas ar forstmeistara Bendorfa vidutājību. Pie viņa tai pašā nolūkā ierodas arī mežu departamenta daļas vadītājs un Skrundas virsmežzinis, kurš par piedāvājumu gan ļoti sašutis.

Beidzot apstākļi sagrozas man par labu: uz Bavāriju atsakās braukt tur nozīmētais Balvu virsmežniecības mežzinis Jarmorkins un viņa vietā Bendorfs ieceļ mani. Neatsakos, lai tikai tiktu ātrāk pie darba.

4. novembrī ar ātrvilcienu dodos uz Pegnicu, 333 kilometrus dienvidos no Drezdenes, kur Bavārijas mežu sākums. Vilciens ārkārtīgi pārpildīts. Stāvu kājās visu dienu bez ēšanas. Vienīgi kāds vācietis mums iedod divus ābolus — tas viss. Vilcienu stumj un velk divas lokomotīves, jo ceļš vietām ar lielu kāpumu. Nogurums uzrauš vienaldzību — apkārtne paslīd gaŗām neverota.

Vakarā iebraucam Pegnicā. Stacijas ēka aptumšota. Telpu nav. Tās atrodam viesnīcā „Pie baltā jēra". Silta, mājīga istabiņa. Mielojamies ap savu mazumiņu: plāna garoziņa maizes un marmelāde.

Grūti iemigt, jo kauli pieradušī dēļiem. Rītā pamodušies redzam spirgtu ainavu. Skaista, maza Bavārijas pilsētiņa. Tīras, kalnainas ielas. Ļaudis steidz uz dievnamu svinīgi melnās svētdienas drānās. Bavāriešu sievas raksturīgas gaŗos faltētos svārkos, kas ļoti formīgi.

Mums uznes sūru kafiju ar pienu. Laipnais viesnīcas īpašnieks mūs pieteic Pegnicas forstmeistaram Trautneram, kurš kādā viesnīcas istabā ieradies uz pārrunām ar vietējiem folkšturmistiem. Ar viņa gādību izdodas sarunāt pusdienas. Pēc ilgāka laika atkal jūtamies kā cilvēki — sēdam pie galda siltās un mājīgās telpās.

Trautners sola ātri izvietot darbā. Apstaigājam pilsētiņu un domājam par nākotni. Gan grūti dabūt transporta līdzekli nobraukšanai uz ierādīto darba vietu.

7. novembrī forstmeistars mūs iesēdina personīgā auto un noved uz Bronnas ciemu, jūdzes septiņas no Pegnicas, pie Nirnbergas autoceļa. Arī tur mūs laipni saņem, pacienā ar pilnpiena kafiju, speķi un kādu gaļas gatavojumu, kas ļoti garšīgs. Laipnību parāda arī ciema birģermeistars — mums tūdaļ iedod pārtikas kartiņas.

(Turpinājums sekos)

VENUS SKAŅU PLATES
MŪZIKA KATRAI GAUMEI
Apgāda vadība: Jānis Ozoliņš
VENUS STUDIOS
5216 Wilson Blvd., Arlington,
Virginia, U.S.A. 22205

1001S— Sappo par mīlu
Populārās dejas: Tenors A. Vēciņš
Tautu dejas: Kokļu ansamblis
1002S— Viltīgās acis
Populārās dejas: Vokālists V. Širkenhēfers
Tautu dejas: Kokļu ansamblis
1003S— Tu sapnis esi
Nik. Kreišmaņa un skatuves mūzika
Tenors A. Vēciņš, klavieres, flamenko gitāre
1004M—Dzejas un prozas balsis
Daiļliterātūra un mūzikas pavadījums
9 autori lasa. Arfa: M. Grasmane
1005S— Brālīts māsu dancināja
Kokļu ansamblis: pāŗu dejas
Dzied Jūnīte un Rutiņa
1006S— Mans mīļais draudziņ
Tautas dziesmas un ziņģes
Dueti un solo: Jūnīte un Rutiņa
1007S— Atmiņu mirdzums
Populārās vecās dejas: J. Sulaiņa
Grand Rapidu jauniešu orķestris
1008S— Kā var aizmirst
Nopietna un viegla mūzika
Trīs jauniešu ansambļi koncertā

V. Rudzīša, 16 Queen St., N., Hamilton, Ont. Tel. JA9-7939, DV grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada.
Cien. Kajaks Britu Kolumbijas DV
Cien. B. Kronvalde Montreālā.

PLATES PASŪTINIET LIELĀKĀS GRĀMATNĪCĀS VAI TIEŠI NO VENUS STUDIOS

Latvijai mūžam būt!

Pulcēsimies

KOPĀ AR DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS BIEDRIEM 2. GLOBĀLAJĀS DIENĀS NO 26. JŪNIJA LĪDZ 4. JŪLIJAM TORONTO!

DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJA KANADĀ IELŪDZ APMEKLĒT:

VAROŅU PIEMIŅAS DIEVKALPOJUMU

svētdien, 27. jūnijā, plkst. 18.00 Sv. Jāņa baznīcā archibīskapa Arnolda Lūša vadībā. Dievkalpojumā ienesīs visus brīvībā izvestos kaujas karogus. Piedalās: DV vīru koris un Toronto vanadžu ansamblis, komponists Imants Sakss, diriģenti — Austra Plampe un Arnolds Saulīte.

DARBA SĒDES:

no pirmdienas, 28. jūnija līdz ceturtdienai, 1. jūlijam visās Daugavas vanagu organizācijas darbības nozarēs.

Piektdien, 2. jūlijā, Centrālās valdes sēde. Visas sēdes atklātas, notiek DV namā.

Piektdien, 2. jūlijā no plkst. 10.00—17.00 un sestdien, 3. jūlijā no plkst. 13.00 — 16.00 Brīvās pasaules latviešu apvienības sēde Royal York viesnīcas Nova Scotia Room.

REFERĀTUS UN FILMAS IZRĀDI:

otrdien, 29. jūnijā plkst. 20.00, DV namā, Dr. L. Skultānes-Zariņas „Morāle un padomju režīms." Ieeja $1.50.

Trešdien, 30. jūnijā, plkst. 20.00, Jarvis Collegiate, filmas „Latvija 50 gados" pirmizrāde Kanadā. Ieeja $3.00. Latviešu skolu audzēkņiem ieeja brīva.

Ceturtdien, 1. jūlijā, plkst. 20.00, DV namā, Mag. Jur. V. Skultāna „Jaunākie atklājumi par mūsu neatkarības bojā eju 1939./1940. g. Ieeja $1.50.

SACENSĪBAS SPORTĀ:

Piektdien, 2. jūlijā—VĪRIEŠU VOLEJBOLĀ — no plkst. 17.00 — 22.00 Jarvis Collegiate: Ročestras, Bostonas, Hamiltonas DV sporta klubi un Montrealas sporta klubs.

JAUNATNES BASKETBOLĀ — ASV meistars (Čikagas DV sporta klubs) ar Kanadas sastādīto.

Sestdien, 3. jūlijā:

Plkst. 9.00 ŠAUŠANAS SACĪKSTES, Hunter's and Anglers' Association, Ancaster, Ontario. (1 jūdzi dienvidos no 403. lielceļa pie Hamiltonas).

Plkst. 9.00 VOLEJBOLA sacīkšu noslēgums.

SIEVIEŠU VOLEJBOLĀ — ASV meistarkomanda „Spīdola" no Vašingtonas ar Kanadas sastādīto.

BASKETBOLĀ — starp ASV meistarkomandu (Saginavas sporta klubu) un Kanadas meistaru (DV sporta klubu).

Plkst. 11.00 ŠACHĀ DV namā.

Plkst. 12.30 DALĪBNIEKU PARĀDE.

Plkst. 15.00 FUTBOLS — Broadview YMCA, sacentīsies ASV meistars, Ņujorkas DV sporta klubs ar Kanadas meistaru, DV sporta klubu.

Ieeja — pieaugušiem $1.50, jauniešiem līdz 18 g. $1.00, pamatskolēniem—brīva.

IZSTĀDES:

piektdien, 2. jūlijā, plkst. 19.00 TĒLOTĀJAS MĀKSLAS IZSTĀDES atklāšana.

Sestdien, 3. jūlijā, plkst. 10.00 NUMIZMATIKAS IZSTĀDES „Latviešu kaŗavīrs" atklāšana.

Darbi abām izstādēm apskatāmi sestdien un svētdien, 3. un 4. jūlijā Royal York viesnīcas telpās.

Vēsturisko piemiņlietu krātuve DV namā apskatāma, sākot ar 28. jūniju.

SARĪKOJUMUS UN UZVEDUMUS:

piektdien, 2. jūlijā, plkst. 20.00 — JAUNATNES SASAUKŠANĀS DZIESMĀ, DZEJĀ UN DEJĀ Royal York viesnīcas koncertzālē. Piedalās: jauniešu kopkoris, apvienotais kokļu ansamblis (Montrealas, Milvokū, Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnas) K. Staško vadībā, meiteņu sekstets „Rota", diriģente Alma Skudra - Kārkliņa,TLB deju kopa „Diždancis", DV deju kopa „Daugaviņa", dziedātāji - ģitaristi Valda Āvika (soprāns) un Arnis Akselis (tenors) no ASV. Jautri īsuzvedumi jauno aktieŗu izpildījumā.
Pēc programmas deja T I K A I jaunatnei DV namā.

Ieeja koncertā $2.50, virs 35 gadiem $1.00 piemaksa. Jauniešu koncerta biļete derīga arī dejai. Ieeja tikai ballē $2.50.

Sestdien, 3. jūlijā, plkst. 14.00 — TEĀTŖA IZRĀDE, DV teātris Kanadā, Molnāra komēdija. „Spēle pilī", Bickford Collegiate. Rež. Hugo Miķelsons. Dekorātors Valdis Vare. Ieeja $4.00 un $3.00.

Plkst. 18.00 „KANAKU VAKARS" Royal York viesnīcas koncertzālē. Piedalās: DV vīru koris, mūzikālais vadītājs komponists Imants Sakss, diriģents Arnolds Saulīte, DV teātris Kanadā, E. Ošiņas-Bērziņas baleta skolas audzēkne Zane Ezera, solistes — soprāns Dace Kārkliņa, alts — Mirjama Bērziņa un Peter Dymont orķestris. Režisors Dzintars Pūpēdis, dekorātors Kārlis Bērziņš. Ieeja $3.00.

Plkst. 20.30 DIŽBALLE — Royal York — deja divās zālēs, 2 orķestŗi, veco un jauno gaumē. Galdiņi iepriekš rezervējami pie M. Jonānes jaunkundzes, tel. 536-5235. Ieeja, ieskaitot vietu pie galdiņa, $5.00 no personas.

Svētdien, 4. jūlijā — plkst. 10.00 —
25 GADU DARBĪBAS ATCERES SVĒTKU AKTS UN KONCERTS.

Piedalās: DV kultūras balvas laureāts, komponists Jānis Norvilis, koris „Daina", diriģente Alma Skudra-Kārkliņa. Atskaņos J. Norviļa DV 25 gadu darbības atceres sacensībās godalgoto darbu izlasi „Gadskārta latvju dainās". Dueti — soprāna Daces Kārkliņas un Imanta Baruša izpildījumā. Ieeja $2.50.

Plkst. 13.00 RAKSTNIEKU CĒLIENS. Piedalās — no ASV: Hugo Puriņš, Valdis Krāslavietis, Kārlis Ķezbers, Valentīna Hermane, Aina Kraujiete, Hermanis Kreicers. No Kanadas — DV 25 gadu darbības atceres literārā sacensībā atzinības balvu ieguvusī, vēl nekur nepublicējusies dzejniece, torontiete Guna Ikona, Jānis Kļaviņš, Modris Lorbergs, Baiba Šmita-Kalēja. Ar dziesmām piedalīsies Toronto vanadžu ansamblis Austras Plampes vadībā. Cēlienu vadīs Tonija Krūka. Ieeja $2.50.

Plkst. 16.00 — LIELĀ JUNDA — LIELUZVEDUMS „TĒVU ZEME" — veltīts latviešu kaŗavīram visos laikos. Režisors Reinis Birzgalis. Piedalās Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa un DV teātŗa Kanadā aktieŗi. Palīgrežisors Ernests Jurševskis. Par skatuves dekorātīvo ietērpu rūpējas mākslinieki Arnolds Nulītis, Valdis Vare un Uģis Brūveris. Jāņa Liģeŗa un Vernera Ciņa foto uzņēmumi projecējumiem uz ekrāniem. Līdzās aktieŗu runātajam dzīvajam vārdam skaņas un gaismas efekti. Skaņu meistars Imants Ķipis, gaismotājs Valdis Turķis. Dziesmas DV vīru koŗa izpildījumā. Ieeja $5.00, $4.00 un $3.00.

Uzmanību vidusskolnieki!

Jaunieši, kas beiguši vidusskolu un neturpinās izglītību universitātē — ar metināšanas priekšzināšanām — var pieteikties pastāvīgam darbam aluminija laivu fabrikā.
Pieteikties personīgi no plkst. 10—12 dienā no pirmdienas līdz piektdienai

NALCO BOATS,
42 Crockford Blvd., Scarboro, Ont.

LŪDZU, KLAUSIETIES
raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl.
9 — 930
Niagaras WHLD raidītājs
(viļņis 1270)
Informācija: tālr. Toronto
281-4218.

KANADAS BAZNĪCAS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā, bet svētdienas skolas mācības sākas plkst. 10.30 ar svētbrīdi.

27. jūnijā, plkst. 18.00 Varoņu piemiņas dievkalpojums archibīskapa A. Lūša vadībā. Dievkalpojumā ienesīs visus brīvībā izvestos bijušos kauju karogus. Piedalās: DV vīru koris un kopkoris, komponists Imants Sakss, diriģenti Austra Plampe un Arnolds Saulīte.

Mācītājs A. Cops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087.
Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

6. jūnijā pl. 3. dievkalpojums.
13. jūnijā plkst. 11 Aizvesto piemiņas dievkalpojums.
20. jūnijā plkst. 3 dievkalpojums.
26. jūnijā Līgo svētki Sidrabenē.
27 jūnijā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.
Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

6. jūnijā, plkst. 2 pēcp. jauniešu iesvētīšanas dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Sprediķos viesis māc. J. Dzirne no ASV.
12. jūnijā, sestdienā, plkst. 8 vakarā Aizvesto atceres dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.
20. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

BRAMPTONA

13. jūnijā, plkst. 1.30 pēcp. Aizvesto atceres dievkalpojums Grace United baznīcā. Soliste: M. Ādama.

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.
6. jūnijā plkst. 11 dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.
Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

Trīsvienības svētkos, 6. jūnijā, dievkalpojums plkst. 1.30 p.p.

Otrdien, 8. jūnijā, plkst. 2 pensionāru sanāksme draudzes namā.

13. jūnijā, plkst. 11 kapu svētki un Tautas sēru dienas dievkalpojums Mt. Royal kapsētā, draudzes kapu nodalījumā.

20. jūnijā dievkalpojuma n e b ū s.

27. jūnijā dievkalpojums plkst. 1.30 p.p. baznīcā.
Dievkalpojums angliski — svētdien, 13. jūnijā, plkst. 9,30 no rīta.

Izņemot iesvētību un kapu svētku dievkalpojumus — visi dievkalpojumi notiek igauņu ev.-lut. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut.Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Jaunatnes iesvētīšana paredzēta 27. jūnijā plkst. 2 pēcp. Sv. Pēteŗa baznīcā.

Līgo vakars „Sprīdīšos" 19. jūnijā.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

5. jūnijā — plkst. 7.30 Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās dāmu komitejas sarīkojums „Kad mūsu vectēvi jauni bija".

5. un 6. jūnijā — Sidrabenē jaunatnes un sporta svētki.

19. jūnijā — plkst. 7 vak. Toronto latviešu katoļu lauku īpašumā Mežciemā Jāņu sarīkojums ar Birutas Senkēvičas uzvedumu „Līgo liksme Mežciemā" un draudzes koŗa piedalīšanos.

26. jūnijā — Sidrabenē Līgo svētki ar uzvedumu pēc Mērnieku laikiem „Jāņu vakars Slātavā".

Daugav…
Latviešu namā
Darb…
LATVIEŠU NAM…
491 College St., Toronto
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesīb…
● kāņ viesību galdu…
Tel. 922-2931
NOTĀR…
OSKARS PERR…
pieņem klientus katrā…
iepriekš pieteicoties pa…
LE 5-5555, Toronto
apdrošināšana
VALD. BEBR…
1658 VICTORIA PARK AVE.
TEL. 759-6286
Baltic
PLASTERIN…
Izdara visus nepieciešam…
māju remontus…
IGAUNU OPTIĶIS
J. RATAS
100 Danforth Ave. RO…
ACU PĀRBAUDE. ACEN…
GATAVOŠANA PĒC A…
RECEPTES. ZEISS ST…
Turner & Port…
APBEDĪŠANA…
BIROJS
Roncesvalles Cha…
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
PIEMINEKĻ…
YONGE MEMORIAL
2019 Yonge St., Toro…
(Starp Eglinton un Da…
487-2147, vakaros…
Kvalitātes darbs…

Daugavas Vanagu Grāmatnica
Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121
Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās no 9—1 dienā

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:
- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus ieskaitot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noder!

Alkazars turas

EDUARDA ŠMUGAJA SPĀNIJAS IESPAIDI

Vairāki no vecākās paaudzes vēl atcerēsies šī virsraksta vārdus, tik bieži dzirdētus pa radio Spānijas pilsoņu kaŗa laikā. 1936. gadā Spānijā par alkazariem sauca cietokšņus, bet Toledo Alkazars rakstāms ar lielo burtu tādēļ, ka ar šo vārdu ir apzīmēta kāda noteikta vieta Spānijā, un tas ierakstīts Spānijas vēsturē neizdzēšamiem burtiem. Alkazars turas! Šis sauciens mani ir fascinējis jau kopš 1936. gada, tādēļ, braucot uz Spāniju, biju nolēmis katrā ziņā apmeklēt Alkazaru, un tas man arī izdevās.

Tā kā no Spānijas pilsoņu kaŗa pagājuši jau turpat 35 gadi, tad, domāju, nebūs lieki mazliet atcerēties šī kaŗa vēsturi un norisi, it īpaši tādēļ, ka sakarā ar basku nemieriem, iespējami vēl lielāki nemieri visā Spānijā. Par basku sacelšanos daudz rakstīts visas pasaules laikrakstos, ziņots pa radio, rādīti skati televīzijā, un gandrīz vienmēr un visur šie nemieri apvīti ar nacionālisma un brīvības alku aureolu. Tikai reti kāds ir saskatījis un iedrošinājies pateikt, ka aiz visa tā stāv labi un viltīgi plānoti komūnistu nolūki sagraut nacionālo Spāniju un nodibināt komūnistu „alkazaru" Dienvideiropā.

Spānijas pilsoņu kaŗš izcēlās tādēļ, ka kopš republikas nodibināšanas 1931. gadā pie varas atradās kreisie elementi, kas Spāniju nepārprotami stūrēja uz komūnismu. Streiki, laupīšanas, slepkavības, baznīcu apgānīšana, armijas dezorganizācija un citas nejēdzības sāka pieņemties tādos apmēros, ka tie spānieši, kam tiešām rūpēja viņu dzimtenes labklājība, sacēlās pret valdību. Sacelšanās sākās 1936. gada 17. jūnijā gandrīz visās Spānijas lielākās pilsētās reizē, galvenā kārtā no armijas padzīto nacionālo virsnieku vadībā. Cīņas bija smagas un ilgas, jo kā vienai, tā otrai pusei nāca palīgā „brīvprātīgie" no Padomju savienības, Vācijas un arī citām zemēm, lai izmēģinātu savus jaunākos ieročus praksē. Rezultātā desmitiem tūkstošu spāniešu un tūkstošiem arī citu tautu piederīgo, ieskaitot pāris desmitus latviešu, nolika savas galvas Spānijas pakalnos un smilšainajos laukos paši nezinot, par ko. Kaŗa iznākums mums visiem zināms — uzvarēja nacionālisti un nodibinājās nacionālā valdība ar ģenerāli Franko priekšgalā, kas Spānijā valda vēl tagad. Tik tālu Spānijas pilsoņu kaŗa „vēsture".

No visa šī kaŗa kā spilgtākais varonības un patriotisma piemērs ir Alkazars. Tas atrodas Toledo pilsētā, apmēram 100 km dienvidrietumos no Madrides, Taho (Tagus) upes krastā. 1936. gada 21. jūlijā arī Toledo garnizons pilsētas militārā komandanta, pulkveža Jose Maskardo vadībā atteicās pildīt valdības pavēles un nocietinājās Alkazarā. Alkazara aizstāvji, militārie un civīlie, bija kopā 1050 vīri, starp tiem 147 virsnieki un virsnieku vietnieki un 7 kadeti. Bez tam vēl Alkazarā novietojās 328 sievietes un 210 bērni, lielāko tiesu Alkazara aizstāvju piederīgie.

Īstā Alkazara aplenkšana sākās 23. jūlijā, kad sarkano milicijas priekšnieks telefonēja no Madrides Alkazara komandantam pulkvedim Moskardo un deva 10 minūšu laika padoties un nodot Alkazaru sarkano miliču rīcībā. Šī telefona saruna, vārdu pa vārdam, tagad tulkota daudzās valodās (arī krievu un vācu) lasāma Alkazarā, Maskardo piemiņai iekārtotā istabā. Tā ir autentiska un sekojoša.

Sarkano komandieris: Tie ir jūsu cilvēki, kas atbildīgi par visām slepkavībām un citiem noziegumiem, kas pašlaik notiek. Es dodu jums desmit minūšu laika padoties un nodot Alkazaru. Ja jūs to nedarīsit, es nošaušu jūsu dēlu Luiju, kas atrodas šeit.

Pulkvedis Moskardo: Es jums ticu.

Sarkano komandieris: Lai pierādītu, ka tā ir taisnība, te ir jūsu dēls pie telefona.

Luijs Moskardo: Hallo tēt!

Plkv. Moskardo: Kas ir dēls?

Luijs Moskardo: Nekas, viņi tikai saka, ka viņi mani nošaus, ja tu neatdosi Alkazaru.

Plkv. Moskardo: Nu tad, novēli savu dvēseli Dievam, uzsauc Viva Espana (Lai dzīvo Spānija) un mirsti kā patriots.

Luijs Moskardo: Visu mīļu, tēvs!

Plkv. Moskardo: Visu mīļu, dēls! (sarkanajam komandierim) Jūs varat ietaupīt sev to laiku, kuŗu jūs man devāt. Alkazars nekad nepadosies.

Alkazars arī nekad nepadevās. Pulkveža Moskardo 1050 vīri turējās pret desmitkārtīgu pārspēku 70 dienas, līdz tos atbrīvoja ģenerāļa Varela spēki. Šajā laikā bija krituši 13,74% virsnieku (ievainoto 60,5%) un 8,47 kareivju un civīlo cīnītāju (ievainoti 46%). Sievietes un bērni visi izglābti, izņemot 3, kuŗi miruši dabīgā nāvē; dzimuši 2 bērni. Alkazaru grāva ar lielgabaliem, ar bumbām un lidmašīnām, apšaudīja ar visādu kalibru ieročiem, laida indīgās gāzes un pat mīnēja no apakšas. Bet Alkazars nepadevās.

Interesants un zīmīgs ir arī plkv. Moskardo ziņojums ģenerālim Varelam, kad tas ar saviem spēkiem ieradās Alkazarā: „Mans ģenerāli! Alkazarā viss bez pārmaiņām." Un dažas dienas vēlāk, kad tur ieradās ģenerālis Franko, pulkveža ziņojums bija: „Mans ģenerāli! Es nododu jums sagrautu Alkazaru, bet tā gods ir palicis neaizkarts."

Staigājot pa tagad jau gandrīz pilnīgi atjaunotā Alkazara istabām, koridoriem un pagrabiem, ir sajūta, ka staigātu pa kādu svētnīcu, kur nedrīkst skaļi runāt, lai netraucētu mieru tiem, kam kaut kas dzīvē ir bijis svēts un par ko tie atdevuši savas dzīvības. Pa daļai tā tas arī ir, jo Alkazara kapličā atdusas plkv. Moskardo, viņa noslepkavotā sieva un divi dēli (Luijs nošauts Madridē dažas dienas pēc vēsturiskās telefona sarunas un otrais dēls — Pepē, nošauts Barselonā), kā arī visi kritušie Alkazara aizstāvētāji.

Varētu daudz rakstīt par Alkazaru: par cīņu norisi, par sieviešu un bērnu glābšanu, par pārtikas, ūdens un gaismas sagādi, par neskaitāmiem varonības pierādījumiem un daudz citām lietām, bet, manuprāt, tas šeit nav svarīgākais.. Svarīgāko ir pateicis pulkvedis Moskardo savam 17 gadus vecajam dēlam Luijam: „Novēli savu dvēseli Dievam, uzsauc ‚Lai dzīvo Spānija' un mirsti kā patriots." Daži apgalvo, ka ar to tēvs pavēlējis dēlam mirt. Pēc manas saprašanas, tā nav pavēle, bet ideja, pateicoties kuŗai Spānija paglābās no komūnisma briesmām, un kuŗas vārdā un uzdevumā vēl šodien cīnās cilvēki, kas ir ar mieru atdot savas dzīvības par to, lai uz šīs zemes lodes paliktu arī tādas vietas, kuŗas būtu brīvas no komūnisma indīgās miglas. Alkazars turas! Ed. Šmugajs

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1656 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0286

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8290

IGAUNU OPTIKIS
J. RATAS
160 Danforth Ave. HO 5-6251

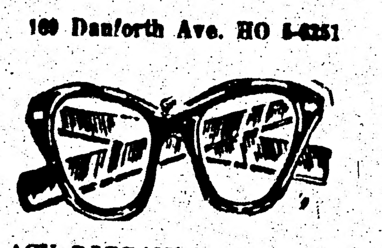

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

VAJADZĪGAS enerģiskas personas
Darbs pašu apvidū PILNAM VAI DAĻĒJAM darba laikam.
Neierobežota izpeļņa vīriešiem un sievietēm ar automašīnām. Liela iespēja izpeļņai. Interesanta komisija par pārdoto preci, materiāliem un pakalpojumiem. Izdevība iegūt augstāko ienākumu.
Zvanīt Larry—694-3389, Toronto
ELECTRO LUX Canada Ltd.
1476 Kingston Rd. Toronto.

L. LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

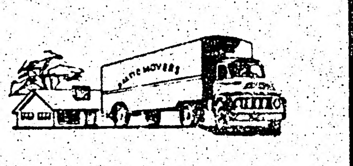

BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Pārbēšana abās bēru mājās

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar galda desmitāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI—
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI PLKST. 4 p.p. — 1 NO RĪTA, SESTDIENĀS NO PLKST. 12 DIENĀ — 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

Lielākais un labākais veikals Kanadā speciāli
EIROPIEŠU DELIKATESĒM
vislabākā kvalitāte, plaša izvēle un mērenas cenas
tip-top MEATS
delicatessen
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
(Sheppard Avenue — Don Valley Parkway)

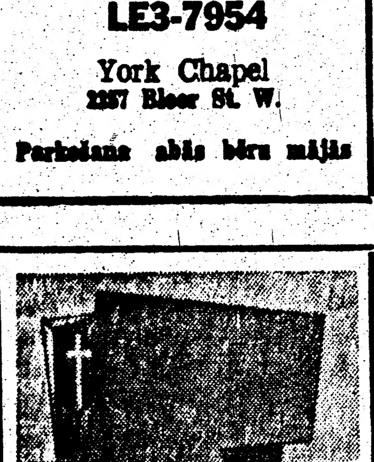

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8355
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Līdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd.,

Traģiskā nāvē aizgājis mūsu mīļais draugs

Voldemārs RANS

Dzimis 1925. gada 26. jūlijā Tukumā,
miris 1971. gada 4. maijā Schefferville, P. Q.

Viņu piemiņā paturēs
Ūdru ģimene Okvillē
Vītolu ģimene St. Catharines

Mūžīgā mierā aizgājis mūsu mīļais brāļa dēls un radinieks

Ojārs Zaļups

dzimis 1924. g. 3. maijā Rīgā, Latvijā,
miris 1971. g. 13. maijā Adelaidē, Austrālijā.

Daudz kas centies, cīnījies —
ak, tam brūču daudz un moku,
līdz uz pieres miera Dievs
uzliek savu vieglo roku.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Maija, Ieva Zaļups Kanadā
Anna, Voldemars Alksnis Vācijā

Adolfs STUNDA

dzimis 1916. gada 18. maijā
miris 1971. gada 4. maijā

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes palīdzības fonds

Diktatūrās dzer vairāk

INTERESANTI PĒTĪJUMI VOTERLŪ UNIVERSITĀTĒ AR MĒRKAĶIEM

Mērkaķu izdarības alkohola ietekmē ir gandrīz līdzīgas cilvēkiem pēc novērojumiem augsti attīstītu dzīvnieku pētīšanas laboratorijā Voterlū universitātē, domērkaķi. Ir pat novērots, ka mērkaķi mēdz iekārtot pat savu kārtējo „kokteiļa stundu", ja dzērieni atstāti viņu rīcībā. Dr. T. Kadels, kas ir šīs dzīvnieku pētīšanas laboratorijas vadītājs, izteicās: „Kādā pētījumā, kur mērkaķiem tika atstāts zināms alkohola daudzums, tika novērots, ka alkoholiskie dzērieni visvairāk tika dzerti stundu pirms mērkaķu barošanas."

Apmēram 40 no universitātes 70 rhesus mērkaķiem tika doti dažāda veida alkoholiskie dzērieni — eksperimentā, ko atbalsta Toronto alkoholisma pētīšanas institūts. Daži no mērkaķiem tika turēti dažādu alkoholisko dzērienu ietekmē vienu mēnesi. Novērošanas laikā mērkaķu krātiņš atgādināja iereibušu cilvēku uzdzīves vietu. Dzeršanas laikā mērkaķi streipuļoja, krita zemē no kokiem un savā starpā ālējās vēl nekad neredzētā veidā.

Eksperimenta laikā vairums mērkaķu izdzēra apmēram 40 unces alkohola dienā, kas 170 mārciņu smagam cilvēkam būtu pietiekami, lai viņš visu dienu būtu „kunga prātā".

Pēc novērojumiem, mērkaķu dzeršanas veidi ir līdzīgi cilvēkiem. Daži dzeŗ daudz, citi tikai pa druskai. Dažs pēc smagas piedzeršanās un paģirām, alkoholam nekad vairs nepieskaŗas, paliekot tik jūtīgs, ka noraida katra dzērienu ar vismazāko alkohola sastāvu. Citi atkal bez alkohola vairs nevar iztikt, parādot visus parastos alkoholisma simptomus.

Maija sākumā Dr. T. Kadels ar saviem palīgiem izdarīja jaunu eksperimentu, kas pierādīja, ka sasprindzinājuma apstākļi noved pie lielākas alkohola patērēšanas.

„Mēs esam novērojuši, ka jo lielāks sasprindzināts uzbudinājums valda barā, jo mērkaķi vairāk nododas dzeršanai. Parasti grupās, kuŗu barvedis ir ļoti dominējošs un varmācīgs, ir vislielākā dzeršanas tendence. „Turpretim grupās, kur mērkaķu attieksmes ir miermīlīgas un kur barvežu tikpat kā nav, tendence uz dzeršanu ir pavisam maza. Mēs esam ieinteresēti atrast iemeslu, kāpēc cilvēki paliek atkarīgi no reibinātājiem dzērieniem un domājam, ka atradīsim atbildi, pētot mērkaķu dzeršanas paražas."

Dr. T. Kadels tālāk paskaidroja, ka veidojoties svešu mērkaķu baram, apmēram 5 minūtes pēc „kopsapulces" notiek cīņa par vadību.

„Mēs esam novērojuši, ka dominējošais, tāpat arī vājākais mērkaķis dzeŗ vismazāk, lai gan sagaidījām tieši pretējo reakciju, bet gan atradām, ka 3. pakāpes mērkaķis noteikšanas ziņā dzeŗ vispairāk, pēc tam 2. un tad 4. pakāpes mērkaķis. Nākotnē mēs mēģināsim savienot mērkaķu grupas, kur dominējošais faktors ir augsts, ar grupām, kur šis faktors ir zems, iepretim sacensības garam, lai redzētu, vai jaunā situācija novedīs pie lielākas dzeršanas."

Mērkaķi alkoholiskos dzērienus saņem no speciālām ierīcēm, kuŗas savienotas ar dažāda veida pudelēm. Ar atsevišķu mērītāju iespējams noteikt katra mērkaķa izdzerto alkohola daudzumu. Līdz šim mērkaķi ir „uzdzīvojuši" ar dažādiem vīniem, skotu un kanadiešu viskijiem, nobaudījuši arī vodku. Mērkaķi saņem savus reibinātājus dzērienus brīvus no nodokļiem.

DIFENBĒKERA JAUTĀJUMS

Kanadas ārlietu ministrs Mičels Šarps parlamenta izsacījās, ka Pad. savienības mazākuma tautību jautājums ir viens no ministru prezidenta Trudo galveniem tematiem, kas tiks apspriests ar Kremļa pārstāvjiem viņa Maskavas apmeklējuma laikā. Agrākais Kanadas konservātīvais premjērministrs Džons Dīfenbēkers jautāja, vai Trudo ierosinās padomju vadoņiem piešķirt igauņiem, latviešiem, lietuviešiem, ukraiņiem un citām apspiestām tautām brīvas vēlēšanas? Dīfenbēkers arī jautāja, vai premjērministrs meklēs piekrišanu Kanadas ģenerālkonsulāta ierīkošanai Ķijevā, lai palīdzētu Kanadas pavalstniekiem ar ukraiņu izcelsmi, kas vēlētos apmeklēt savu agrāko dzimteni. Šarps nebija drošs, vai premjērministrs to šoreiz ierosinās, bet šis jautājums ir jau apspriests

KANTĀTE . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

ru kontralts Birgita Finnila, interpretējot populāro Mālera „Kindertotenlieder" TS pavadījumā. Mākslinieces sniegums bija iejūtīgs un vietām pat drāmatiski pārliecinošs, vienīgi orķestra pavadījums bija sauss un mūzikāli neitrāls.

Totles orķestra panākumu kontā jāieskaita samērā maz dzirdētais Aleksandrs Ņevskis, Op. 78. Šis Prokofjeva darbs ir vietām trokšņains un pārāk konvencionāls savā mūzikālajā apdarē, bet citādi suģestējošs un ar nenoliedzamu patriotisku noskaņu. Neiztirzājot darba polītisko raksturu, vēl jāpiebilst, ka instrumentālā plāksnē visiespaidīgākā bija kompozīcijas pēdējā daļa — Aleksandra iesoļošana Pskovā. Solo daļā sevišķi imponēja Mirušo lauks — lirisks meistardarbs Prokofjeva bagātīgajā repertuārā.

Aleksandrs Kalniņš

SPORTS

Minchene gatavojas pasaules olimpiādei

Ātriem soļiem tuvojas laiks, kad 1972. gada vasarā no visām pasaules malām uz Mincheni, Vācijā, plūdīs nevien atsevišķo valstu izlases sportisti, bet arī skatītāju tūkstoši, lai piedalītos vai būtu liecinieki pa četriem gadiem reizi notiekošai olimpiādei. Jaunā, ekstravagantā stadiona un pārējo celtņu būvdarbi jau tuvojas nobeigumam un pamazām pilnīgi jauna seja iezīmējas arī visā apkārtnē. „No zemes", turpat mincheniešu durvju priekšā, izaudzis zaļumiem izdaiļots kalns, uz kuru ved kokiem ieiosts ceļš.

Lai apkārtnes krāšņums būtu vēl pilnīgāks, līdzšinējo mazo ūdens kanāli nosprostojot, izveidots ap 20 akru liels mākslīgs ezers ar niedrājiem un kārklu krūmiem apaudzētiem krastiem, kādiem klāti arī Izāras upes krasti. Šī mākslīgā ezera krastā katru vakaru notiks brīvdabas izrādes.

Pamazām veidojas arī olimpiskās „sādžas" seja ar atsevišķām mītnēm visiem aktīviem sportistiem — vīriešiem tās būs iekārtotas daudzstāvu celtņu istabās, kas atgādināšot lielāku okeana tvaikoņu augšstāvu kabīnes, bet sieviešu mītnes atradīsies atsevišķu bloku apakšējos stāvos.

Visās sportistiem paredzētās telpās pašreiz mīt būvdarbos nodarbinātie strādnieki, vairākumā italieši, dienvidslavi un turki. Viņu izpeļņa ir apm. 60 angļu mārciņas nedēļā, kas pēc Minchenes cenu standarta nebūtu visai daudz, bet jāievēro, ka par dzīvokli šiem strādniekiem gan jāmaksā tikai 1 vācu marka dienā. Olimpiadei pabeidzoties, visas sieviešu mītnes paredzēts nodot studentu rīcībā, bet vīriešu mītnes vai nu pārdot vai arī izīrēt.

Vislielākās rūpes olimpiādes rīkotājiem sagādā problēma, kur un kā izvietot gaidāmos apmeklētāju tūkstošus. Minchene, salīdzinot ar lielajām Meksikas un Tokijas pilsētām, kur notika pēdējās divas olimpiādes, ir samērā „maza" pilsēta — viena septītā un viena divpadsmitā daļa no pieminētām divām, ar „tikai" 1 milj. iedzīvotāju kopskaitu. Minchene pati iespēj dot naktsmājas apm. 30.000, no kuriem ap 10.000 spēj uzņemt viesnīcas. Visiem pārējiem būs jāmeklē apmešanās apkārtējās pilsētās, pat pāri par 100 jūdžu attālumā.

Mazs mierinājums4 šiem tālu nometinātajiem būs dzelzceļu tarifu pazeminājumi un arī noteikums, ka par uzturēšanās maksu no olimpiādes viesiem nedrīkst prasīt pār par 6 angļu mārc. diennaktī. Nevienam no apmeklētājiem šoreiz nebūs dota iespēja pašiem brīvi izvēlēties apmešanās vietu — to noteiks rīcības komiteja. Tā arī cer, ka viesi no Austrijas un Šveices būs tik apzinīgi un katru dienu pēc sacensību nobeiguma atkal dosies pāri robežai mājup.

Minchenieši ir pārliecināti, ka viss plašais stadions līdz ar visu citu celtņu un ierīču kompleksu izveidosies par visas Rietumvācijas lielu nacionālu sporta centru un ka lielais mākslīgais ezers, kalns un televīzijas tornis cienīgi pievienosies citiem dižeņiem Rietumvācijas saimnieciskās atdzimšanas lieciniekiem.

Tos pilsoņus, kas ieinteresēti vēsturiskos notikumos, interesēs fakts, ka nākošā olimpiādes liesma degs tikko dažu jardu attālumā no vietas, kur pirms 34 gadiem no lidmašīnas izkāpa britu ministru prezidents Čemberlens, lai saņemtu no austriešu daiļkrāsotāja mazu papīra gabaliņu, ticēdams, ka tas dos „mieru mūsu laikam".

Vācijas kreiso aprindām un austrumu bloka valstīm derdzas, ka olimpisko spēļu norisei izvēlēta tieši Minchene — nacionālsociālisma dzimšanas vieta.. Šis nacisma inkubators esot kļuvis par galveno mītni dažādām emigrantu organizācijām, kas tur kopojot spēkus cīņai pret „sociālistiskām valstīm". Minchene esot pašreiz pārvērsta par īstu pretkomūnisma galvaspilsētu, un šo lomu tai vēl pastiprinot amerikāņu financētie raidītāji — Free Europe un Liberty raidītāji. Abiem esot liela jauda un milzīgi ierēdņu štati. Pirmais raidītājs raidot katru dienu 20 stundas uz Čechoslovakiju, bet 19 stundas uz Ungāriju, Poliju u. c. vietām; otrs galvenokārt esot koncentrējis raidījumus uz Pad. savienību, pie tam tas raidot 17 dažādās padomijā dzīvojošo tautu valodās.

Austrumbloka valstis un Maskavā Pad. savienības satelītiem, kā arī no pašas Pad. savienības ar Pravdas starpniecību, pēdējā laikā atskanējuši protesti pret šīm „nebūšanām", piedraudot, ka var notikt olimpiades boikotēšana, ja visu to nenovērsīs.

Vācieši visus Minchenei adresētos pārmetumus noraida un uzsver, ka nākamai olimpiadei būšot pavisam cits raksturs nekā tas bijis Hitlera laikā Berlīnē 1936. gadā notikušajai olimpiadei. Minchene esot ieinteresēta vienīgi miera un kārtības uzturēšanā un labās attieksmēs ar visām valstīm.

A. P.

VIEGLATLĒTI UZ SIDRABENI!

DV, LNJAK un LSAK sporta un jaunatnes svētkos Sidrabenē svētdien, 6. jūnijā, vieglatlētikas sacensību programmā disciplīnas paredzētas visām vecuma grupām, kā arī pieaugušajiem. Šis reizē būs arī 1971. gada vieglatlētikas sezonas atklāšanas sacīkstes, kurās LSAK vieglatlētikas nozare aicina piedalīties visus mūsu vieglatlētus Kanadā, kā arī gaidīti būs ciemiņi no ASV.

Sacensību programmā: jaunietēm, dz. 1963—61. g. — 60 m skrējiens, augstlēkšana un tāllēkšana. Tās pašas disciplīnas programmā arī 1960—58. g. dz. vecuma grupai, kamēr nākamai grupai — 1957—1953 .g. dzimušām vēl paredzēta 100 m distance, lodes grūšana un šķēpa mešana,, sieviešu grupai visas augšējās disciplīnas papildinātas ar diska mešanu.

Jauniešiem dz. 1963—61. g. — 60 m skrējiens, augstlēkšana, tāllekšana. Dz. 1960.—58 g. iepriekšējās grupas disciplīnas plūs 200 m skrējiens, augstlekšana, tāllekšaskrējiens, augstlekšana, tāllekša na, 400 m skrējiens, lodes grūšana. Dz. 1954.—53. g. — 100 m skrējiens, 800 m skrējiens, augstlekšana tāllekšana, šķēpa mešana. Vīriešiem — 100 m un 400 m skrējieni, tāllekšana, augstlekšana, lodes grūšana, diska un šķēpa mešana.

Jau trešo gadu pēc kārta notiks Alfrēda Vinčela dāvātā ceļojošā kausa izcīņa vīriešu klubu vienībām. Balvu A. Vinčels dāvināja, lai paceltu interesi par vieglatlētiku mūsu sporta klubos, kuru jaunieši pēc rosīgas ziemas sezonas basketbolā un volejbolā vasaras mēnešos ir samērā neaktīvi. Abās iepriekšējās izcīņās balvu ieguva Latviešu vieglatlētikas kluba vienība, piedaloties arī Toronto latviešu YMCAs un Toronto LSK vienībām.

Jaunais Sidrabenes laukums „pārziemojis" ļoti labi un sacensībām saposts ar „ātru" skrejceļu. Sagaidāmi jauni rekordi. Pirmoreiz šajā laukumā savu starptautisko klasi diska mešanā rādīs Juris Pūce, kā arī sacensībās piedalīsies tagad ASV dzīvojošā mūsu pazīstamā mešanu speciāliste Velta Tomsone-Viškere un daudzi citi izcili vieglatlēti.

G. G.

PRO-FUTBOLS
VARSITY STADIONĀ
METROS
pret
ATLANTA
svētdien, 6. jūnijā
pl. 3 p.p.
Ieejas kartes $2 un $2.50
iepriekšpārdošanā visos
MAC's piena veikalos

PRO-FUTBOLS
VARSITY STADIONĀ
METROS
pret
DALLAS
sestdien, 12. jūnijā
pl. 8 vak.
Ieejas kartes $2 un $2.50
iepriekšpārdošanā visos
MAC's piena veikalos

MŪSU MĪĻĀ *MĀTE* un *VECMĀMIŅA*

Anna Sausiņš

aizgājusi Dieva mierā 1971. gada 27. maijā Toronto

Tik pilnas ziedu un svētības
Šīs rokas, šie skati bija.

Par viņu sēro bērni ar ģimenēm:
Jānis, Augusts un Austra Sausiņš
Zviedrijā
Lilija Dūnis Amerikā
un Alma Kaļiņš Kanadā

Trudo paskaidrojumi parlamentā

Kanadas ministru prezidents Trudo, pēc 12 dienu ilga Pad. savienības apmeklējuma, 28. maijā atgriezās Otavā. Dažas stundas pēc izkāpšanas lidlaukā, viņš parlamentā aizstāvēja vienošanās protokolu, ko parakstīja kopīgi ar Par. savienības ministru prezidentu Kosīginu. Trudo sacīja, ka jaunās saistības ar Pad. savienību vairos Kanadas neatkarību un ka Kanadai vajadzīgi jauni draugi un tirdzniecības partneri, jaunas starp tautiskas saistības, lai izvairītos no „kādas citas valsts vai valstu grupas atkarības". Ministru prezidents piedalījās debatēs ar konservātīvajiem, kas pārmeta valdībai, ka tā iepriekš nav ieguvusi parlamenta piekrišanu Kanadas un Pad. savienības protokolam, ko Trudo parakstījis sarunās ar padomju vadoņiem Kremlī. Protokolā uzticēts abām valdībām apspriesties par kopīgiem politiskiem, saimnieciskiem un kultūrāliem jautājumiem.

Aizstāvot nolīguma parakstīšanu ministru prezidents sacīja: „Es neloloju naīvas cerības, ka ar nolīguma parakstīšanu abu valstu attieksmes pēkšņi kļūtu maigas un mīlīgas. Pastāv tomēr dziļākas atšķirības starp Kanadu un Pad. savienību, kas cēlušās no vēsturiskiem, ģeografiskiem,ideoloģiskiem, saimnieciskiem, sociāliem un militāriem faktoriem. Bet vienīgais veids, kā atrisināt atšķirības un atmest rūpes, ir pavairot kontaktus un saprašanos, ko arī protokols iesaka. Es ticu, šis dokuments ir svarīgs un dažās lietās Kanadas un Pad. savienības konsultācijas notiks uz tiem pašiem pamatiem, kā jau vairākus gadus tas notiek ar Apvienoto karaļvalsti, ASV un Japānu." Uzsvērdams, ka viņš ir valsts galva zemē, kur nācijas sastāvā ir simtiem tūkstošu Austrumeiropas imigrantu, Trudo teica, tādēļ protokols aicina uz biežākiem un rēgulāriem kontaktiem. „Ja krievi būs ieinteresēti ģimeņu apvienošanā, mēs iegūsim rezultātus draudzīgā veidā".

Ministru prezidents nosauca dokumentu par pasaules saspīlējuma atvieglinātāju, jo padomju tautas ir zaudējušas daudz sava dzīvā spēka un baidās jauna kaŗa. Trudo neatbildēja opozicijas kritikai, ieskaitot Džona Dīfenbekera kritiku par Trudo pretamerikāniskajiem paskaidrojumiem savā uzturēšanās laikā Pad. savienībā. Izteikti pārmetumi, ka šie paskaidrojumi var apdraudēt Kanadas tradicionālo draudzību ar ASV. Ārpus parlamenta Trudo noliedza, ka šādus paskaidrojumus izteicis.

Savā apmeklējuma laikā ministru prezidents izmantoja izdevību un izteica Kosīginam Kanadas rūpes, ka padomju žīdiem neļauj izceļot uz Izraēlu vai citām valstīm. Trudo mudināja Kosīginu atļaut arī citām etniskajām grupām Kanadā, kuŗu piederīgie dzīvo Pad. savienībā, kaŗā šķirto ģimeņu apvienošanos. Trudo sacīja, ka uzlabotās attieksmes starp Kanadu un Pad. savienību būtu jāuzņem labvēlīgi arī tiem kanadiešiem, kuŗu dzimtene tagad ir Pad. savienības sastāvdaļa un ka Kanadai nav tiesības kritizēt Pad. savienības politisko struktūru. Ap 50 parlamenta liberāļi uzņēma Trudo runu ilgiem un skaļiem aplausiem, bet opozicija kritizēja un vēlāk pārmeta, ka ministru prezidents nav atbildējis uz viņu argumentiem.

Konservātīvo parlamenta loceklis Hīts Makveri (Macquarrie) kritizēja, ka Trudo izspēlējis ignoranci parlamentā un degradējis protokola svarīgumu, neiegūstot iepriekš parlamenta piekrišanu. Makveri domāja, ka Kanadai vairāk jākoncentrējas uz Apvienotās kopvalsts un Eiropas jautājumiem un ka „mēs nevaram aizmirst pasaules situācijas reālitātes, kā padomju invāziju 1956. gadā Ungārijā un 1968. gadā Čechoslovakijā, kā arī Berlīnes valni un žīdu stāvokli Pad. savienībā, tāpat krievu flotes bažu izveidošanu Vidusjūŗā, Indijas okeanā un Sarkanajā jūŗā."

Notiesāti Rīgas žīdi

Pad. savienības ziņu aģentūra TASS ziņoja, ka pēdējā tiesas izmeklēšanā Rīgā vairāki žīdu tautības pilsoņi apsūdzēti pretvalstiskā darbībā. Rīgā tiesāja 4 žīdus par pretpadomju propagandas izplatīšanu. Divi no viņiem nolieguši visus apvainojumus. Apsūdzētie ir 24 g. vecā slimnīcas māsa Ruta Aleksandrocīča, 24 g. v. inženieris Boriss Macesr, 32 g. v. drēbnieks Arkadijs Špīlbergs un 27 g. v. strādnieks Michails Šepšelovičs.

Špīlbergs nav atzinies par vainīgu, Šepšelovičs noliedzis, ka apgrozībā esošie materiāli bijuši pretpadomju. Apsūdzētās Rutas Aleksandrovičas māte Rivka ar 18 g. v. dēlu Avigdaru iecelojusi Telavivā, jo dēlam tuvojusies obligātā kaŗaklausība. Rīgā palicis Rutas tēvs, lai varētu piegādāt meitai cietumā pārtiku — ap 5 kg., kas atļauts tikai radiniekiem. Visiem 4 apsūdzētiem tiesā nebija neviena liecinieka, jo tie, kas varētu liecināt viņu labā, ir izceļojuši uz Izraēlu.. Advokāti atteikušies uzņemties viņu aizstāvību. TASS raksta, ka apsūdzētais Macers atzinies, ka viņš pievienojies neatļautām aktīvitātiem Josefa Mendeloviča ietekmē. Mendelovičs ir viens no apsūdzētiem, kuŗus decembrī tiesāja Ļeņingadā, piespriežot ieslodzījuma sodu līdz 15 gadiem. Rīgā pēdējā laikā žīdiem izsniedzot ap 50 atļauju mēnesī izceļošanai uz Izraēlu.

Latvijas augstākā tiesa atzinusi visus četrus Rīgas žīdus par vainīgiem pretpadomju darbībā un sodījusi līdz 3 gadiem spaidu darbu nometnē. Spriedumu nolasīja tiesnesisLuka Lotko. Arkadiju Špīlbergu sodīja ar 3 g. ar vienu gadu mazāku soda mēru nekā bija pieprasījis prokurors Dimitrijs Čibisovs. Pārējie saņēma pieprasīto soda mēru: Michails Šepšelovics — 2 gadus, Boriss Macers un Ruta Aleksandroviča katrs — 1 gadu.

Kā redzams no prokurora un tiesnešu vārdiem, Latvijas augstākā tiesā darbojas tikai krievi.

Kas paslēpts vārdā

(Pārnesums no 1. lpp.)

radušies UBA - BATUN ierosmē. Vissekmīgākie to vidū bijuši tādi, kur piedalījušies visu kontinentu baltieši — vienalga, kuŗā zemē tie arī nedzīvotu. Tāpēc labāk vēl neatļausimies paši sevi apsveikt par iegūtiem panākumiem, ne arī visu laiku viens otram atgādināt, ka varam un jāvar vairāk. Tā vietā uzsvērsim mūsu darba pasaules apjomu un mūsu biedru universālitāti. Pašreiz atrodamies šī darba pašā sākumā, bet jau tagad sāk parādīties tā neatsveŗamie augļi. Tikai kad mūsu biedru tīkls aptvers visas pasaules daļas un tādējādi, vienoti sadarbībā, mēs beidzot būsim mobilizēti savam uzdevumam: atgādināt pasaulei Igaunijas, Latvijas un Lietuvas likteni," viņš nobeidzot teica.

Olģerts Balodis nolasīja sarakstes ceļā notikušo vēlēšanu rezultātus. Igauņi centrālajā valdē ievēlēja V. Vinkmani, R. Virkmū un A. Jiriado, par atvietotājiem ievēlot Dr. H. Ainso, M. Linnamā un K. Juku. Latvieši centrālās valdes amatam ievēlējuši prāv. N. Trepšu, Intu Rupneru un Dr. U. Bluķi, par atvietotājiem ievēlot Ō. Balodi, A. Jerumani un V. Geduli. Latviešu sekcijas valdē savukārt ievēlēti: Ivars Bērziņš, Maija Paegle, Kārlis Pētersons, Biruta Sūrmane un Ilga Upmane. Lietuvieši ievēlēja K. Miklasu, H. Kulberi un V. Jurgelu, par atvietotājiem ieceļot mons. J. Balkūnas, D. Bulgāri un B. Budrevicu. Jaunās revīzijas komisijas sastāvs: Kalle Vellenurme (ig.), Visvaldis Mangulis (latv.) un Nansija Umbrazas (liet.).

Jaunā valde sapulcējās īsai sēdei tūlīt pēc gada sapulces nobeiguma, lai sadalītu amatus. Rezultātā vienīgais, kas paliek iepriekšējā amatā, ir prāv. N. Trepša — vicepriekšsēdis. Jaunais prezidents ir lietuvietis Kęstutis K. Miklas; valdes priekšsēdis latvietis Ints Rupners: otrs vicepriekšsēdis — igaunis Andres Jiriado; sekretārs — latvietis Dr. Uldis Bluķis; kasieris — igaunis Reins Virkmā, bet valdes locekļi — lietuvieši Helena Kulbere un Vītauts Jurgela un igaunis Viktors Vinkmans.

Pēc īsa starpbrīža sekoja UBA - BATUN piecu gadu pastāvēšanas akts, kur kā goda viesis ar speciālu cildināšanas rakstu tika sumināts sirsnīgais baltiešu draugs, kubietis Mario E. Aguilera, kuŗš arī nodeva sveicienus no AF - ABN vadības.

Ķīnas sūtnis pie Apv. nācijām, Daniels Jutangliu, savā runā pieskārās nacionālās Ķīnas situācijai, kādā radusies, sākot pārrunāt sarakanās Ķīnas uzņemšanu Apv. nācijās. Sūtnis Liu izteicās, ka viņš norūpējies ne tikai par Ķīnas, bet arī par visu Apv. nāciju, ASV un visas pasaules nākotni, jo šis jautājums skaŗ Apv. nāciju chartas būtību. „Ja šie noteikumi tiks pārkāpti, var gadīties, ka Apv. nācijas aiziet Tautu savienības ceļu," viņš teica. Interesanti tomēr atzīmēt, ka attieksmē uz Pad. savienību, nacionālās un sarkanās Ķīnas vērtējumi sakrīt. Abi pretinieki norāda, ka Krievijas imperiālistiskie centieni zem padomju varas nav mainījušies.

Ievērojamo apsveicēju vidū bija arī Lietuvas ģenerālkonsuls Anicetas Simutis, kuŗš it sevišķi pateicās par BATUN darbu Kudirkas, Simokaišu, Dr. Kazlauskas un Brazinsku labā. Dr. Ants Pallops apsveica Igauņu nacionālās padomes vārdā, ALAs priekšsēdis Uldis Grava savam apsveikumam bija pievienojis čeku par 1000 dolariem (pēc ALAs 19. kongresa lēmuma, kas piešķira BATUN darba sekmēšanai $2000 no Latvijas 50 g. jubilejā savāktām summām).

Telegrammas un apsveikuma vēstules pienākušas arī no ASV kongresa pārstāvja J. P. Addabbo ((D., N. U.), Komitejas Lietuvas brīvībai priekšsēža V. Sidzikauska, Komitejas Latvijas brīvībai V. Haznera, Apvienotās baltiešu komitejas un Brīvās Lietuvas komitejas priekšsēža Dr. K. Bobeļa, igauņu centrālās padomes Kanadā priekšsēža I. Heinso, Baltiešu federācijas Kanadā vārdā, un S. A. Gečisa no Lietuviešu biedrību apvienības ASV.

Sarīkojums pabeidzās ar kokteiļu stundu, pēc kā vairums gada sapulces dalībnieku devās „uz veco vietu" — viesmīlīgo Igauņu namu, kur, cita vidū, parasti notiek arī UBA - BATUN sēdes. Te arī Dr. Ants Pallops pasludināja savu vēsturisko pareģojumu nākamiem pieciem gadiem: „Agrāk vai vēlāk," viņš teica, „visiem būs jāiestājas BATUNā."

D. V.

Kudirka notiesāts

Lietuviešu jūrnieks Simas Kudirka, ko ASV krasta sardze pēc nesekmīga bēgšanas mēģinājuma pagājušā novembrī izdeva atpakaļ padomju kuģa apkalpei, notiesāts ar 10 gadiem ieslodzījumā. Lietuvas augstākā tiesa Viļņā tiesāja Kudirku par nodevību, neļaujot tiesas spriedumu pārsūdzēt. 30 g. vecā lietuviešu bēgšanas mēģinājumu, pārlecot no padomju kuģa Litva uz ASV krasta apsardzības kuteŗa Vigilant klāja ASV ūdeņos atzīmēja visas pasaules prese. Padomju savienības zvejas kuģis un amerikāņu kuteris bija noenkurojušies cieši viens otram blakus, kamēr kuģu kapteiņi apspriedās par zvejošanas tiesībām. Pēc vairākām stundām Kudirku, krievu jūrnieku smagi piekautu, izdeva atpakaļ padomju zvejas kuģa apkalpei uz krasta aizsardzības admirāļa Viljama Ellisa pavēli, kas vēlāk izteicās, ka rīkojies nesazinoties ar ASV ārlietu ministriju.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Jaunskotijas province samazinājusi Halifaksas pilsētai maznturīgo pabalstus par 640.000 dol. Sakarā ar to Halifaksas labklājības departamenta direktors H. Krovels paziņojis pabalsta svītrošanu pilsētas veselīgajiem vieniniekiem, kas to līdz šim saņēmuši.

★ P. Heljers, runādams Ontario institūtā studijām izglītības novadā Toronto ap 15 savas jaunās partijas piekritējiem, cita starpā izteicās, ka valsts saimniecībā notiekošais kā ASV, tā Kanadā robežojas jau ar kriminālo un viņš ilgāk nevarot izturēt, ka „ārstē tikai simptomus ne pašu slimību". Visām aktuālām kaitēm, kā arī dažai citai problēmai pamatā ir inflācija. Heljers izteicās, ka viņa partijai sevišķi atsaucīgi esot Kanadas franči.

★ Šogad uz Pad. savienību dosies arī ministri Ž. Kretjēns un D.Džēmisons. Kretjēns apmeklēs vergu zemes ziemeļus, lai iepazītos ar vergu darba sasniegumiem Pad. savienības arktiskajos apgabalos, bet, protams, neuzzinās, ar kādām metodēm tie panākti. Transporta ministrs Džēmisons, varbūt, pārvedīs kādu ierosinājumu, kā veiksmīgāk notīrīt ceļus un ielas ziemā. Uz Pad. savienību dosies arī 6 speciālisti rūpniecības nozarojumos, lai izmainītos ierosinājumiem un jaunatklājumiem ar krievu speciālistiem.

★ Kanadiešu delegācija iesniegusi protestu atomenerģijas komitejai ASV paredzēto atomizmēģinājumu Aleutu salās, Aļaskā. Komisija vēlas izmēģināt ļoti spēcīgu jaunu atomieroci Amčitkas salā izurbtajā lavā, par kura drošību ASV zinātnieki ir dalītas domas, daļai ieskatot, ka ierocis jau „novecojis" pirms izgatavošanas.

MIRSTĪBAS IEMESLI DAŽĀDĀS ZEMĒS

Indijā — pārtikas trūkums | Sibīrijā — vergu darbs | Amerikā — pārēšanās

Dadža karikatūra